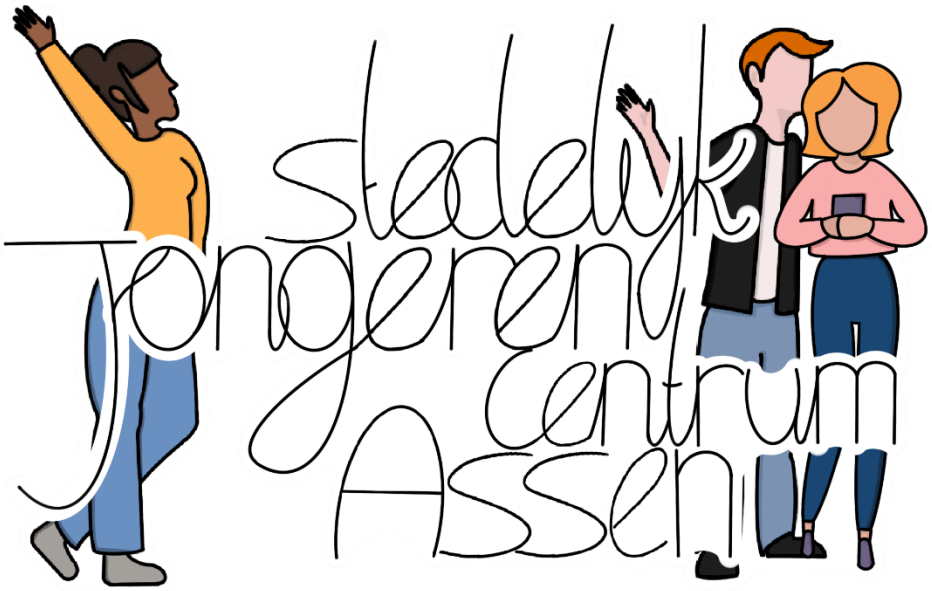

Startplan

**op basis van kaders gemeenteraad,
wensen jongeren, consultatie
maatschappelijke voorzieningen
en realistische randvoorwaarden**

In opdracht van

Gemeente Assen

NOORDA EN CO
ONDERZOEK EN AANPAK VAN JEUGDZAKEN EN MAATSCHAPPELIJKE VRAGEN

Inhoudsopgave

Inleiding 3

1. Profiel van stedelijk jongerencentrum 5

2. De zoektocht naar een locatie 17

3. Jongerenparticipatie 21

4. Vervolgstappen 29

Bijlagen
1. Opdracht kwartier maken 30
2. Jongeren in cijfers en categorieën 35
3. Geraadpleegde literatuur en documentatie 43
4. Enquêteformulier 45
5. Respondentenlijst 46

Inleiding

Verzoek van de raad
De gemeenteraad van Assen vindt het wenselijk dat er een stedelijk jongerencentrum komt voor een brede doelgroep van jongeren met hun optimale betrokkenheid bij zowel de voorbereiding en uitwerking van een plan als de daadwerkelijke uitvoering ervan.[1] Op 17 april 2025 wil de raad hierover een besluit kunnen nemen op basis van zo concreet mogelijk startplan. Er is een kwartiermaker aangesteld om dit plan in de periode november 2024 t/m maart 2025 samen met jongeren, maatschappelijke partners en ambtelijke medewerking van de gemeente Assen voor elkaar te krijgen.[2] Deze tekst is daarvan het resultaat.

Achtergrond
De wens van een stedelijk jongerencentrum bestaat al vele jaren. Uit eerdere verkenningen onder jongeren in Assen blijkt dat er geruime tijd een duidelijke behoefte is aan een fysieke ruimte voor jongeren.[3] Een plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten en kunnen meedoen en bijdragen aan een gevarieerd aanbod van activiteiten om hun talenten te ontplooien, maar ook een plek waar zij terecht kunnen voor hulp en ondersteuning.
Zo'n stedelijk jongerencentrum dat ruimte moet bieden aan een brede doelgroep van jongeren van 12-27 jaar, houdt rekening met verschillende behoeftes en wensen die er onder hen leven. In de gemeente Assen wonen met ingang van 1 januari 2024 13.261 jongeren in de leeftijd van 12-27 jaar. Als we jongeren meerekenen uit de regio die een opleiding volgen in Assen, komen we uit op een nog hoger aantal dat deels meedoet met het sociale leven van de lokale jeugd. Binnen deze jongerenpopulatie zijn meerdere categorieën te onderscheiden. Zoals theoretisch opgeleide en praktisch opgeleide jongeren, jongeren die verschillen in leefstijl, culturele achtergrond, interesses in sport, culturele uitingen enz. Jongeren verschillen verder in de behoefte aan ondersteuning bij het opgroeien op het gebied van mentale vraagstukken, inburgering, omgaan met beperkingen of noodzaak van aandacht vanuit veiligheidsbeleid.

Opdracht kwartiermaker
Tegen deze achtergrond is besloten om een proces van kwartier maken in gang te zetten zodat vooral samen met jongeren, maar ook met maatschappelijke voorzieningen en overige partners toegewerkt kan worden naar een concreet uitgewerkt startplan voor een stedelijk jongerencentrum.

---

[1] Gemeenteraadsbesluit dd. 19 september 2024.
[2] Zie bijlage 1. Opdracht kwartiermaker stedelijk jongerencentrum, gemeente Assen, dd. 2024.
[3] CMO STAMM (2024); Vaart Welzijn en SPOT tv (2022); Rekenkamercommissie Gemeente Assen (2022).

Belangrijke elementen van het startplan zijn keuzes die moeten worden gemaakt voor een locatie, de inrichting, de inzet van personeel en de organisatievorm, maar ook de inhoud van de programmering. Vanuit de participatieve kernwaarde van gemeente Assen, is dit proces van kwartier maken vormgegeven in samenwerking met in de eerste plaats de brede doelgroep van jongeren, maar ook betrokken voorzieningen, het maatschappelijk middenveld en relevante gemeentelijke beleidsterreinen.

Inhoud van dit document

Voortbouwend op eerder onderzoek naar een jongerencentrum is met een individuele jongerenenquête (online en schriftelijk) naar wensen en ideeën van jongeren, groepsgesprekken en vervolgbijeenkomsten met actieve jongeren, een consultatieronde langs maatschappelijke voorzieningen, een excursie naar jongerencentra elders en inbreng van externe en interne expertise op allerlei aspecten, toegewerkt naar de totstandkoming van dit document.[4] We maken daarin onderscheid naar meerdere voorbereidende stappen en het uiteindelijke startplan:

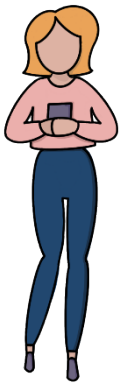
- De uitkomsten van jongerenparticipatie
- De uitkomsten van consultatie van maatschappelijke voorzieningen
- De uitkomsten van de zoektocht naar geschikte locaties
- De begroting en de financiering
- Het startplan

Bedankt

Iedereen - van jong tot oud en van vrijwillig tot ambtelijk en professioneel - die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit startplan wordt bij deze nog een keer hartelijk bedankt. Wij hopen van ganser harte dat de gemeenteraad akkoord gaat met onderhavig voorstel voor een stedelijk jongerencentrum. Dan zal binnen afzienbare tijd een lang gekoesterde wens van veel jongeren in Assen in vervulling gaan. Geef jongeren de kans zich met elkaar in de vrije tijd beter voor te bereiden op hun toekomstige leven.

[4] De inhoud van het startplan is gebaseerd op de uitkomsten van een enquête die door 767 jongeren is ingevuld, ruim 40 groepsgesprekken met nog eens 400 jongeren, meerdere consultatierondes en interviews met vertegenwoordigers van 24 voorzieningen, plus knowhow over allerlei vakmethodische, technische, en juridische facetten die aan de orde zijn bij het opzetten en organiseren van een stedelijk jongerencentrum.

Assen, 20 maart 2025

Team kwartiermakers,

Annelieke van Dijk
Melodi Tamarzians
Jaap Noorda
Lisa Schutrups
m.m.v. veel beleidsmedewerkers

1. Profiel van stedelijk jongerencentrum

Inleiding

Uit de vele reacties van jongeren via de enquête en groepsgesprekken en uit de consultatierondes inclusief interviews met een groot aantal maatschappelijke voorzieningen zijn een reeks aanwijzingen gedestilleerd over belangrijke inhoudelijke en randvoorwaardelijke aspecten van een stedelijk jongerencentrum. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- De kernfuncties van een stedelijk jongerecentrum
- De programmering
- De locatie i.v.m. de toegankelijkheid en de sociale veiligheid
- De accommodatie qua m2, inrichting en aankleding
- De randvoorwaarden qua personeel en financiën

1. De kernfuncties

Bij het opstellen van een operationeel startplan voor een stedelijk jongerencentrum is het in de eerste plaats van belang om te bepalen welke centrale functies deze voorziening zou moeten vervullen. Dit heeft immers effect op een groot deel van de onderdelen van een startplan, waaronder de eisen voor locatie, accommodatie, inrichting, methodiek van werken, personeel en financiën. Op basis van gesprekssessies met jongeren en voorzieningen en de uitkomsten van de enquête kunnen de volgende centrale functies worden onderscheiden:

- Ontmoeting
- Evenementen
- Talent/competentieontwikkeling
- Maatschappelijke vorming en voorlichting
- Signalering en verwijzing

1.1 Ontmoeting, met stip op 1

Voor jongeren is het ontmoeten van bekende en nieuwe leeftijdsgenoten in een ongedwongen sfeer een belangrijke basisbehoefte met een biologische en ontwikkelingspsychologische achtergrond. In het contact met elkaar verkennen zij wie ze zijn en oriënteren zij zich op hun toekomst en bovendien voorziet ontmoeting in een fundamenteel gevoel van verbondenheid. Ondanks de huidige focus op online contact via sociale media blijven jongeren toch behoefte houden aan face-to-face sociaal contact.[5]

De behoefte aan ontmoeting blijkt ook onder jongeren in Assen groot. Uit de gesprekssessies blijkt dat voor kinderen best een groot aanbod bestaat in Assen maar dat jongeren het gevoel hebben dat 12+ jeugd is aangewezen op thuis en de openbare

[5] Livingstone, S. & Sefton-Green, J. (2016).

ruimte om elkaar te ontmoeten. Dat geldt zeker voor jongeren die zich niet thuis voelen in luidruchtige horeca waar je verplicht moet consumeren of in culturele gelegenheden met een onpersoonlijke en steriele sfeer.
Zowel uit de groepsbijeenkomsten als uit de uitkomsten van de enquête blijkt dat deelnemende jongeren de ontmoetingsfunctie van het toekomstig jongerencentrum op nummer 1 plaatsen. Zij hebben behoefte om samen te komen in een informele sfeer, een plek waar ze gewoon zichzelf mogen zijn, zonder direct aan een georganiseerde activiteit mee te doen. Zo'n 75% van de jongeren die de enquête heeft ingevuld zegt dat zij naar een inloop van het jongerencentrum zouden komen om samen te zijn met vrienden. Ontmoeting van nieuwe mensen staat met 51% op nummer 2. Beide vormen van ontmoeting zouden dan ook een centrale plaats moeten krijgen in het toekomstig jongerencentrum.

1.2 Talent- en competentieontwikkeling

Een stedelijk jongerencentrum kan niet zonder de brede functie van talentontwikkeling. Deze functie omvat het geheel van creatieve, sportieve, culturele, ondernemende en maatschappelijke activiteiten die aansluiten bij de interesses van jongeren en hen stimuleren in hun persoonlijke talenten en vaardigheden. Uit eerder onderzoek blijkt dat er in Assen op dit gebied best een breed aanbod van activiteiten bestaat, maar dat jongeren hier vaak niet goed van op de hoogte zijn en hun weg ernaartoe niet altijd weten te vinden.[6] Een stedelijk jongerencentrum zou deze activiteiten zichtbaarheid kunnen geven en daardoor toegankelijker kunnen maken en dichter bij jongeren kunnen brengen. Uit de enquête onder jongeren blijkt dat zij graag voor activiteiten op het gebied van talentontwikkeling naar het toekomstig jongerencentrum zouden komen. In de eerste plaats gaat het om sport en activiteiten op het gebied van een gezonde leefstijl (44%). In de tweede plaats gaat het om culturele activiteiten op het gebied van talentontwikkeling, namelijk een muziekstudio (36%), optredens van bands en dansen (36%) en 'theater, stand-up comedy en cabaret' (25%). Deze laatste onderschrijft ook het belang van een podiumfunctie van het stedelijk jongerencentrum. In de derde plaats gaat het om een werkplaats voor o.a. ICT, techniek, styling/mode, audiovisueel en grafisch (34%). Daarnaast zijn jongeren geïnteresseerd in workshops en trainingen (27%) om hun vaardigheden en talenten te ontwikkelen en te ontdekken. In het verlengde daarvan heeft een behoorlijk deel van de jongeren ook behoefte aan een rustige plek om huiswerk te maken en daar ook wat ondersteuning bij te krijgen (21%). Dit geldt zeker voor jongeren die hier thuis maar weinig mogelijkheden tot hebben. begeleiding bij te kunnen krijgen. Er is ook enige belangstelling voor debatten en groepsgesprekken (17%). De vormende en participatieve waarde van de functie van talentontwikkeling is erg groot. De mogelijkheden voor het betrekken van jongeren bij activiteiten in het kader van talent- en competentieontwikkeling is nader uitgewerkt in Hoofdstuk 5.

[6] Rekenkamercommissie Gemeente Assen (2022); CMO STAMM (2024).

1.3 Evenementen

Een belangrijk onderscheid dat vaak wordt gemaakt tussen wijkgerichte jongerencentra en een stedelijk jongerencentrum is de podium- of evenementenfunctie. Deze functie van een stedelijk jongerencentrum om evenementen voor jeugd te faciliteren ligt op het snijvlak van ontmoeting en talentontwikkeling. De behoefte onder veel jongeren is groot om ook op grootschaliger niveau samen te komen en deel te nemen aan spraakmakende evenementen. De mogelijkheden die Assen daartoe momenteel biedt ervaren jongeren als te beperkt, blijkt zowel uit eerder onderzoek als uit de gesprekssessies.[7] Ook vertegenwoordigers van jeugdvoorzieningen hebben de ervaring dat er weinig uitgaansgelegenheden zijn waar jongeren terecht kunnen. Voorheen beschikte Assen over meerdere feest- en dansgelegenheden, maar de huidige generatie jongeren komt er in hun ogen bekaaid vanaf. Uit de enquête onder jongeren blijkt dan ook dat jongeren deze evenementenfunctie van een stedelijk jongerencentrum op de tweede plaats zetten: 36% zegt graag voor 'optredens van bands en dansen' naar een toekomstig jongerencentrum te komen. Gezien de brede leeftijdscategorie voor wie het jongerencentrum bedoeld is en vanuit pedagogische overwegingen wordt voorgesteld om in het jongerencentrum geen alcohol te schenken, ook niet tijdens evenementen. Dit sluit aan bij landelijk beleid dat is ontwikkeld om alcoholgebruik onder jongeren te beperken met het oog op de toenemende inzichten van de schadelijke impact.

Organiseren van evenementen biedt ook ruime mogelijkheid voor participatie van jongeren, zowel in de voorbereiding en organisatie vooraf als bij de uitvoering van het evenement zelf. Over het algemeen blijken aansprekende evenementen een laagdrempelige en effectieve manier om jongeren niet alleen te betrekken als bezoekers, maar ook in een verscheidenheid van actieve rollen als vrijwilliger. Daarnaast bieden meer grootschalige evenementen met een open podiumfunctie aan gemotiveerde jongeren een mooie gelegenheid om hun culturele kwaliteiten te tonen aan een publiek.

Gezien de behoefte onder jongeren zou deze evenementenfunctie en mogelijkheid voor grootschalige ontmoeting dan ook een belangrijke rol moeten spelen in het toekomstig jongerencentrum.

1.4 Maatschappelijke vorming en voorlichting

Jongerencentra bieden jongeren bij uitstek experimenteerruimte voor het ontwikkelen van sociale en maatschappelijk vaardigheden en het verkennen van hun identiteit. Een jongerencentrum kan een waardevolle functie vervullen als het gaat om deze maatschappelijke vorming. Zeker in een samenleving waarin veranderingen zich snel opvolgen en de mogelijkheden eindeloos lijken, is het voor jongeren belangrijk dat zij voldoende gelegenheid krijgen om samen met leeftijdsgenoten te

[7] Rekenkamercommissie Gemeente Assen (2022); CMO STAMM (2024).

verkennen wie zij zijn, wat hun toekomstplannen zijn en hoe zij in de maatschappij willen staan. In de adolescentie en jongvolwassenheid zijn veel jongeren met deze vragen bezig. Een jongerencentrum kan jongeren stimuleren en hun begeleiden in het zoeken naar antwoorden op deze vragen, mede door de mogelijkheid te bieden om dit op kleine schaal te oefenen en uit te proberen. De behoefte van jongeren uit Assen aan workshops en trainingen (27%) in een toekomstig jongerencentrum onderschrijft het belang van deze functie van het jongerenwerk. Dit geldt ook voor de waarde die zij hechten aan de beschikbaarheid van coaching en hulp in een jongerencentrum. Deze uitkomsten bevestigen het belang van een pedagogische opdracht die het stedelijk jongerencentrum te vervullen heeft.
Daaraan gerelateerd is ook de functie van voorlichting over verschillende thema's waar jongeren mee te maken krijgen in hun ontwikkeling naar het volwassen worden. Vanouds worden jongerencentra en het jongerenwerk al benut voor het informeren van jongeren, zoals bijvoorbeeld over de veranderingen en verantwoordelijkheden met het 18 jaar worden, en allerlei maatschappelijke risico's en trends. Dit kan via folders en flyers, zowel op papier in het jongerencentrum als online via sociale media en vlogs. Maar nog belangrijker is om het gesprek hierover op gang te brengen, zowel individueel als ook via thematische dialoog met jongeren in groepsverband. Bijna 20% van de jongeren die de enquête hebben ingevuld zouden dit soort groepsgesprekken en debatten graag willen terug zien in het jongerencentrum.
Ook in de gesprekssessies met jongeren is regelmatig het belang genoemd om bij iemand terecht te kunnen voor allerlei vragen, een luisterend oor maar ook iemand die verstand heeft van zaken en jongeren goed kan informeren. Maar ook iemand die jongeren kan begeleiden om voor elkaar tot steun te zijn. Dit soort groepsgesprekken kunnen in een jongerencentrum op een relatief natuurlijke wijze tot stand komen onder begeleiding van een jongerenwerker of andere jeugdbegeleider. Dit werkt volgens een deel van de jongeren beter dan een georganiseerde eenmalige voorlichtingsavond, zeker als het daarbij alleen om een presentatie gaat waar je naar moet luisteren. Het is fijn om met elkaar echt het gesprek aan te gaan over belangrijke onderwerpen, zoals toekomstvragen, een gezonde leefstijl en sociale relaties.

1.5 Signalering en verwijzing

Het signaleren van jongeren met bijzondere vragen of problemen en verwijzen naar gespecialiseerde voorzieningen zoals jeugdzorg, een uitzendbureau of leerplichtzaken is over het algemeen al een standaardfunctie van jongerencentra en het jongerenwerk. Daarnaast kan een jongerencentrum een functie vervullen op het gebied van preventie van zorg. Ongeveer een kwart van de jongeren die hebben meegedaan aan de enquête heeft behoefte aan de aanwezigheid van coaching en hulp in het jongerencentrum. Dit wijst op het belang van deze preventie- en verwijzingsfunctie van het toekomstig jongerencentrum in Assen. Ook in de gesprekssessies komt de behoefte van laagdrempelige toegang tot hulp en steun

regelmatig terug. Veel jongeren vinden het belangrijk dat er in het jongerencentrum een vertrouwde persoon aanwezig is die een luisterend oor biedt en bij wie je terecht kan voor hulp. Dit zou bijvoorbeeld een jongerenwerker kunnen zijn, maar ook een ervaren vrijwilliger, maatje of mentor. Meermaals is in deze sessies ook door jongeren aan de orde gesteld dat het goed zou zijn als hulpverleningsinstellingen via het jongerencentrum dichterbij de jongeren worden gebracht. Dit kan bijvoorbeeld door een spreekuur op locatie te organiseren. Een andere behoefte die in de gesprekssessies regelmatig terugkeert is hulp bij het vinden van een bijbaan, stages of een werkervaringsplek. Jongeren hebben behoefte aan begeleiding bij het uitbreiden van hun netwerk en het oriënteren op hun toekomst.

De functie van verwijzing gaat daarnaast ook over verwijzen naar alledaagse reguliere voorzieningen op het gebied van sport, cultuur (muziekschool of poppodium) en ander vrijetijdsaanbod. Uit eerder onderzoek blijkt dat er in Assen een breed aanbod van activiteiten bestaat, maar dat jongeren hier vaak niet goed van op de hoogte zijn en hun weg ernaartoe niet altijd weten te vinden.[8] Een stedelijk jongerencentrum zou op dit gebied dan ook een belangrijke functie kunnen vervullen. Ook in de groepsbijeenkomsten met jongeren is gezegd dat veel reeds beschikbare faciliteiten en activiteiten nog beter door jongeren zouden kunnen worden benut. Het toekomstig jongerencentrum zou een belangrijke brug kunnen vervullen door kennismaking met activiteiten in het jongerencentrum, op locatie van voorzieningen en uiteindelijk toeleiding door middel van een warme overdracht naar reguliere voorzieningen.

De signalerings- en verwijzingsfunctie van het jongerencentrum wijst ook op het belang van contact met ouders en de bredere maatschappelijke omgeving van jongeren. In de gesprekssessies met jongeren is dit onderwerp een aantal keer aan de orde gekomen. Daaruit blijkt dat zij het ook prettig vinden als ouders laagdrempelig contact hebben met begeleiders in het jongerencentrum en eventueel kunnen meedoen aan bepaalde activiteiten, zoals een specifiek project voor ouders en hun kinderen, ouderactiviteiten en zeker bijvoorbeeld evenementen als een tentoonstelling, festival, show of toernooi. Dat zou geen traditioneel ouderavond-concept moeten zijn, maar een breder evenement waar ook vrienden, buurtbewoners en andere geïnteresseerden voor kunnen worden uitgenodigd.

[8] Rekenkamercommissie Gemeente Assen (2022); CMO STAMM (2024).

2. De programmering

Eerdergenoemde kernfuncties van stedelijk jongerenwerk geven richting aan de programmering van het toekomstig stedelijk jongerencentrum. De uitwerking van de programmering is gebaseerd op de huidige ideeën en interesses van jongeren die zijn geïnventariseerd in de afgelopen periode en op uitkomsten van eerder onderzoek. Gezien de dynamiek van opgroeiende jeugd, nieuwe ontwikkelingen in interesses en relevante thema's, en wisseling van generaties, is de programmering bij uitstek een element dat niet in beton gegoten moet zijn maar veel ruimte moet kennen voor nieuwe initiatieven. De vinger aan de pols houden kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door jongeren te betrekken bij permanente brainstormbijeenkomsten, om feedback vragen bij de te organiseren activiteiten en zo nu en dan een enquête te houden. Ideeën voor het betrekken van jongeren bij de programmering zijn ook verder uitgewerkt in Hoofdstuk 3.

Desondanks wijst de ervaring in de praktijk uit dat de programmering van een stedelijk jongerencentrum ook een aantal generieke onderdelen kent die door de tijd heen voor verschillende generaties van jeugd actueel blijven. Deze programma-onderdelen zijn ook nu weer terug te zien in de uitkomsten van de enquête en in de gesprekssessies met jongeren en voorzieningen. Het gaat dan o.a. om laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden in de vorm van een inloop in een chillruimte, maar ook

sportactiviteiten, workshops op het gebied van techniek, kunst en cultuur en muzikale evenementen (optredens, feesten).

2.1 Activiteitenoverzicht

In de gesprekssessies met jongeren en voorzieningen is uitgebreid gesproken over welke aansprekende activiteiten er in het jongerencentrum plaats zouden moeten vinden. Daaruit zijn veel ideeën gekomen waarvan we in dit werkplan de meest voorkomende en terugkerende activiteiten op een rijtje zetten. Op basis daarvan kunnen we een overzicht creëren voor de programmering, waarbij we onderscheid maken naar activiteiten op wekelijkse basis, op maandelijkse basis en programmaonderdelen die meer incidenteel kunnen worden georganiseerd, bijvoorbeeld in vakantieperiodes (zie Tabel 1). Een deel van de programmering zal afgestemd moeten zijn op een kleinschalig en wellicht ook specifiek publiek (denk aan leeftijdsgroep of interessegebied), maar er zijn ook meer grootschalige activiteiten nodig die contact tussen doelgroepen mogelijk maken en bijdragen aan een goede verstandhouding. Dat geldt vooral voor de meer incidentele activiteiten, maar ook een maandelijks overleg of brainstorm over de programmering waaraan verschillende (vertegenwoordigers) van doelgroepen die in het jongerencentrum komen meedoen kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

Tabel 1. Voorstel activiteitenschema o.b.v. meest genoemde activiteiten

Frequentie	Ontmoeting	Talent-ontwikkeling	Vorming en voorlichting	Hulp en ondersteuning
Wekelijks	Inloop (wifi, games, voetbaltafel, koffie,thee/fris)	Sportactiviteit	Workshops/training pers. en sociale ontwikkeling/MDT	Inloopspreekuur
	Spellenavond	Jamsessies: samen muziek maken		Huiswerk-begeleiding
		Creatieve, culturele en technische workshops (o.a. DJ, rap, dans, improvisatie, theater, atelier, mode, lassen, houtbewerken), incl. winkeltje voor kleine spullen tegen kostprijs		Toekomstoriëntatie: stages, leerwerkplekken, vrijwilligersfuncties, bijbanen
Maandelijks	Filmavond	Open podium	Thematische voorlichting met ervaringsdeskundige	Groepscoaching en praatgroepen
	Soos/feest per leeftijdsgroep	Brainstorm over programmering JC en uitvoering	Thematische dialoog/ groepsgesprek	
	Samen koken en eten	Bestuurlijk overleg		
	Pubquiz, bingo, karaoke			
School-vakanties/ incidenteel	BBQ/Picknick	Sporttoernooi	Excursie	
	Themafeest (kerstgala, Halloween, silent disco)	Open dag met tentoonstelling / voorstelling	Jeugd & ouder project	

2.2 Openingstijden

Een belangrijk onderdeel van de programmering is het vaststellen van geschikte openingstijden voor een stedelijk jongerencentrum. Veel jongerencentra op andere plekken zijn in het weekend gesloten of op die momenten hooguit voor incidentele activiteiten geopend. Op doordeweekse middagen en avonden zijn jongerencentra meestal wel open. Veel jongeren hebben echter juist ook in het weekend behoefte aan activiteiten in het jongerencentrum. Doorgaans neemt een belangrijk deel van de doelgroep van jongerencentra niet of in beperkte mate deel aan georganiseerd vrijetijdsaanbod zoals in het verenigingsleven. Sportclubs verliezen veel leden onder jongeren in de leeftijdscategorie boven de 12 jaar. Zonder deelname aan

sportcompetities of andere georganiseerde activiteiten hebben zij dus in het weekend vaak veel tijd beschikbaar.
Dat de behoefte aan een jongerencentrum in het weekend ook voor de jeugd in Assen groot is blijkt in de eerste plaats uit de uitkomsten van de enquête. De zaterdag is de meest gekozen dag waarvan jongeren aangeven dat zij dan naar het jongerencentrum zouden gaan (73%). De vrijdagmiddag en -avond is als start van het weekend ook populair (ruim 69%). Voor de zondag is dit percentage met 50% iets lager maar nog steeds hoog. Van de doordeweekse dagen is de woensdagmiddag- en avond het meest favoriet (46%).

Tabel 2. Voorkeur openingsdagen jongerencentrum o.b.v. enquête (n=767)

Dag	%
Maandag (middag- en avond)	37%
Dinsdag (middag- en avond)	35%
Woensdag (middag- en avond)	46%
Donderdag (middag- en avond)	39%
Vrijdag (middag- en avond)	69%
Zaterdag	73%
Zondag	50%

In de gesprekssessies met jongeren komt eenzelfde patroon naar voren. Veel jongeren benadrukken het belang dat het jongerencentrum in het weekend geopend moet zijn, alsmede tijdens vakantieperiodes. Zij hebben de ervaring dat veel activiteiten momenteel juist niet worden aangeboden op die momenten. Dit geldt ook voor doordeweekse avonden, al zij het in mindere mate. De vrijdag en zaterdag worden veel genoemd als geschikte dagen voor het jongerencentrum om geopend te zijn, maar ook woensdag en donderdag zijn populair. Op basis van de uitkomsten van de enquête en de gesprekssessies komen we uit op een voorstel voor de volgende openingstijden:

Tabel 3. Voorstel openingstijden toekomstig jongerencentrum

Dag	Tijden
Woensdag	15.00-22.00
Vrijdag	15.00-00.00
Zaterdag	13.00-00.00
Zondag	13.00-21.00

3. De locatie en de accommodatie

3.1 Locatie en ruimte

Zowel in de enquête als in de gesprekssessies is veel aandacht besteed aan de eisen waaraan een locatie zou moeten voldoen en welke ruimtes het toekomstig

jongerencentrum zou moeten beschikken. Uit de uitkomsten van de enquête blijkt dat 42% van de jongeren als locatie een voorkeur uitspreekt voor het centrum van de stad. Nog eens hetzelfde percentage is voorstander van een plek aan de rand van het centrum.

3.2. Accommodatie

De helft van de ondervraagde jongeren (50%) spreekt voorkeur uit voor een jongerencentrum dat qua ruimte minimaal bestaat uit: een gezellige, kleinschalige inloopruimte, een keuken, een aantal specifieke ruimtes voor workshops en dergelijke, en niet te vergeten een grote zaal met podiumfunctie. De gesprekssessies met jongeren en voorzieningen bevestigen deze behoefte en schetsen eenzelfde beeld.

3.3 Inrichting

Wat betreft de inrichting en aankleding zijn er veel voorstanders voor een stevig gebouw met goede apparatuur. De inrichting van het jongerencentrum moet jongeren aanspreken. Zij kunnen hierbij ook behulpzaam zijn, en zowel een adviserende als een uitvoerende rol vervullen. Meermaals is ook opgemerkt dat het jongerencentrum aan de buitenkant een positieve, uitnodigende uitstraling moet hebben. Dit houdt ook in dat de ruimte zowel van binnen als van buiten schoon en goed onderhouden moet zijn.

Voor specifieke activiteiten kan ook gedacht worden aan gebruikmaken van faciliteiten die elders in Assen beschikbaar zijn, zoals een goed toegeruste opnamestudio, een sportveld, een theater en dergelijke.
Sociale veiligheid en toegankelijkheid vraagt ook iets van de inrichting van de ruimte: een overzichtelijke indeling met een aantal wat kleinere, meer intieme ruimtes in plaats van een grote open bak die onbeheersbaar is. Op die manier kan je ook meerdere ruimten voor diverse doelgroepen bieden. Tegelijkertijd moeten er ook niet te veel verschillende ruimtes of `lokalen' zijn, want anders is er minder gelegenheid voor contact en blijven groepen misschien te veel op zichzelf. Het zou goed zijn als er een algemene ruimte is die een soort huiskamer- of cafésfeer heeft waar verschillende groepen elkaar kunnen ontmoeten.
Een veilige en toegankelijke omgeving brengen jongeren ook in verband met de sfeer en uitstraling van de ruimte. Als het niet schoon is, vies ruikt of de ruimtes niet goed onderhouden worden dan zullen zij er zich minder op hun gemak voelen.

3.4. Toegankelijkheid en sociale veiligheid

Het realiseren van een toegankelijke en sociaal veilige omgeving in en rondom het jongerencentrum is een belangrijke voorwaarde en daarom een element dat speciale aandacht verdient in het werkplan. De toegankelijkheid en veiligheid is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat jongeren op een prettige manier kunnen samenkomen en gebruik blijven maken van een stedelijk jongerencentrum.
In de gemeente Assen wonen met ingang van 1 januari 2024 13.261 jongeren in de leeftijd van 12-27 jaar. Als we jongeren meerekenen die in de regio wonen en een opleiding volgen in Assen, komen we uit op een hoger aantal dat deels meedoet met het sociale leven van de lokale jeugd. Al deze jongeren zijn niet over een kam te scheren. Integendeel, er is sprake van een diversiteit aan doelgroepen in meerdere opzichten: o.a. sociaal-cultureel, sociaaleconomisch, qua leefstijl, interesses en ook vormen van beperkingen. De kunst is een stedelijk jongerencentrum zoveel mogelijk toegankelijk en inclusief te laten functioneren voor doelgroepen die daar belangstelling voor hebben, zodat niemand wordt uitgesloten en op die manier jongeren ervarenderwijs leren om te gaan met leeftijdsgenoten met een andere achtergrond.
Het toegankelijk en sociaal veilig vormgeven van het toekomstig jongerencentrum vertaalt zich in meerdere facetten van onderhavig startplan, bijvoorbeeld met een brede doelgroepkeuze, aandacht voor begrip van diversiteit en inclusie in de programmering en ook bij de indeling en inrichting van een accommodatie die berekend is op meerdere doelgroepen.
Een suggestie van jongeren om de sociale veiligheid in het centrum te waarborgen is door het scheiden van leeftijdsgroepen qua openingstijden en activiteitenaanbod, zodat het voor jongere jeugd niet onveilig voelt om in het jongerencentrum te komen. Tegelijkertijd bevordert dit ook de toegankelijkheid voor verschillende leeftijdsgroepen, omdat oudere jeugd mogelijk niet meer in het jongerencentrum wil komen als zij het gevoel hebben dat het een plek is die bedoeld is voor de 'kleintjes'.

In verschillende sessies wordt voorgesteld onderscheid te maken naar in ieder geval de leeftijdscategorieën 12-15 jaar, 16-18 jaar en 18+.
Sociale veiligheid geldt ook voor de omgeving rondom het jongerencentrum, zowel op een mogelijk terrein met buitenruimte als in de openbare ruimte daar omheen. Zeker in de avond als het buiten donker is, vinden jongeren het belangrijk dat zij zich veilig kunnen voelen. Goede verlichting kan daarbij helpen, maar het is voor een deel van de jongeren vooral belangrijk dat er geen mensen rondhangen die hen een onveilig gevoel geven. Daarnaast vinden jongeren het ook belangrijk dat de verkeersveiligheid rondom het jongerencentrum goed geregeld is. Je moet er veilig naartoe kunnen fietsen.
Natuurlijk is het ook van belang om ervoor te zorgen dat de ruimte geschikt is voor alle jongeren, ook jongeren met een beperking. Dit betekent dat de ruimte rolstoeltoegankelijk moet zijn en dat het nodig is om rekening te houden met jongeren die snel overprikkeld zijn als het gaat om licht, geluid (o.a. de akoestiek) en andere omgevingsprikkels.
In de gesprekssessies met jongeren wordt het belang van deze sociale veiligheid ook onderstreept. Zij vinden het belangrijk dat het jongerencentrum en plek is waar zij zich thuis voelen, en waar andere jongeren dat ook zo kunnen ervaren ongeacht verschillen tussen mensen. Een plek voor iedereen, waar allerlei verschillende jongeren graag komen en gezellig samen kunnen zijn. Zoals één van de deelnemers aan een gesprekssessie zegt: *"Het moet een open deur zijn: voor iedereen"*. Een plek waar geen onderscheid wordt gemaakt naar je achtergrond en dat iedereen als een veilige haven kan ervaren. Uit de gesprekssessies komen verschillende suggesties voor het realiseren van een dergelijke veilige en inclusieve omgeving.

3.5 Goede begeleiding

Telkens keert in de gesprekken met jongeren terug dat om zo'n sociaal veilige en inclusieve omgeving te creëren het erg belangrijk is dat er professionele begeleiding beschikbaar is.
Sociale veiligheid is in belangrijke mate een kwestie van de juiste condities daarvoor regelen in de vorm van een bepaalde mate van kennismaking en onderling contact met respect voor ieders eigenheid. Omdat dit doorgaans niet uit zichzelf tot stand komt, is het belangrijk dat de mogelijkheden hiervoor georganiseerd worden en het contact in goede banen wordt geleid door een begeleider die als brug kan functioneren tussen verschillende doelgroepen. Een suggestie die veel wordt genoemd om te voorkomen dat groepen met elkaar in botsing komen is door het organiseren van zowel ruimte voor eigen, `gescheiden' activiteiten alsmede voor gezamenlijke activiteiten waarbij jongeren uit verschillende groepen elkaar op een positieve manier beter leren kennen.
Professionele begeleiders kunnen er ook voor zorgen dat het niet te druk wordt in het jongerencentrum waardoor een veilige sfeer minder goed te beheersen is. En om in de gaten te houden dat de regels worden nageleefd en jongeren daar op aan te spreken. Naast professionele begeleiding van volwassenen wordt in verschillende

gesprekssessies geopperd dat het ook goed zou zijn om een aantal verantwoordelijke jongeren te betrekken die een rol kunnen vervullen in de begeleiding en een bepaalde mate van toezicht kunnen houden. Samen met een professionele begeleider die eindverantwoordelijk is en ook beschikt over EHBO en/of BHV certificaat kunnen deze jongeren als coaches functioneren en zichzelf verder ontwikkelen. Deze jongeren zouden wat ouder moeten zijn en vanuit verschillende initiatieven of activiteiten in het jongerencentrum moeten komen, zodat er een diverse groep ontstaat. Zij kunnen ook samen met professionele begeleiders de huisregels opstellen, zodat het niet te veel wordt opgelegd maar er verantwoordelijkheidsgevoel kan ontstaan.
Een positieve manier van toezicht en ervoor zorgen dat jongeren elkaar kennen via initiatieven van begeleiders kan ook helpen om anonimiteit te voorkomen en daarmee de veiligheid in het jongerencentrum te bevorderen. Desondanks is het volgens jongeren waarschijnlijk wel verstandig om camera's te plaatsen en mogelijk een alarmknop of noodnummer dat jongeren kunnen bereiken als er een onveilige situatie gaande is.
Ook wordt in meerdere sessies geopperd om te werken met een vorm van lidmaatschap van het jongerencentrum, zodat begeleiders zicht hebben op wie er in het jongerencentrum komen. Dat kan op een laagdrempelige manier in de vorm van een kennismakingsgesprekje. Maar er zijn ook jongeren die voorstellen een pasjessysteem in te voeren voor de veiligheid waarbij met een soort puntensysteem kan worden gewerkt en je na een aantal waarschuwingen of bij een ernstig incident een 'rode kaart' of een 'time out' kan krijgen waardoor je (tijdelijk) niet meer binnenkomt. Andersom kan je met eenzelfde systeem ook positieve punten toekennen bij goed gedrag of extra inzet die beloond kunnen worden met meer verantwoordelijkheden binnen het jongerencentrum of andere extra's als een vorm van beloning.
Met een bepaalde vorm van lidmaatschap en betrokkenheid van jongeren bij het reilen en zeilen in het jongerencentrum en de beslissingen die genomen moeten worden, kun je er ook voor zorgen dat er een zekere mate van eigenaarschap ontstaat. Dan is de kans ook groter dat zij zorgvuldig met de ruimte omgaan en de veiligheid willen waarborgen.

3.6 Programma van eisen

Genoemde wensen en ideeën zijn vertaald in een programma van eisen dat richtsnoer is voor de zoektocht naar een geschikte locatie en accommodaties.
Dat ziet er als volgt uit:

- Een locatie in of bij het centrum, enigszins losstaand i.v.m. mogelijke overlast voor omwonenden
- Zicht op bewoonde wereld (niet geïsoleerd)
- Een gezellige inloopruimte, een grote activiteitenruimte van ca. 400 m2, meerdere kleine ruimtes en een keuken

- Veilige toegangsroute (sociaal + verkeer)
- Parkeerruimte voor fietsen/brommers e.d. in de buurt
- Bij voorkeur, indien mogelijk: buitenruimte voor buitenactiviteiten

2. De zoektocht naar een locatie

Inleiding
In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze de keuze van een locatie voor een stedelijk jongerencentrum tot stand is gekomen en welke rol jongeren daarbij hebben gespeeld

1. Betrokkenheid van jongeren bij locatiekeuze

Geheel indachtig de wens van de raad zijn durende het gehele proces van kwartier maken voor een stedelijk jongerencentrum jongeren uit Assen op verschillende manieren betrokken bij zowel het ontwerp van deze voorziening als de uiteindelijke keuze van een geschikte accommodatie.

In eerste instantie zijn vooral zoveel mogelijk jongeren uit de leeftijdsgroep 12 t/m 27 jaar aangesproken om hun wensen kenbaar te maken over zaken van een stedelijk jongerencentrum als behoefte, functies, activiteiten, ruimtelijke indeling, ligging, openingstijden, doelgroep, samenwerking met andere voorzieningen en ideeën voor jongerenparticipatie bij uitvoering, programmering en bestuurlijke organisatie.
Door deze inventarisatie op verschillende manieren uit te voeren - via een online enquête, enquêtes op straat, enquêtes via scholen en daarnaast verdiepende groepsgesprekken met een bonte variëteit aan jongeren – is een goed beeld ontstaan van de wensen van een brede afspiegeling van de jongerenpopulatie in Assen. Bekend uit onderzoek is immers dat ondervertegenwoordiging van delen van de jeugdbevolking voorkomen kan worden door de methode van dataverzameling af te stemmen op de aard van de doelgroep.
In nog geen twee maanden tijd (november en december 2024) is op deze manier zicht gekregen op de behoefte en wensen van meer dan 1.000 unieke jongeren. Vervolgens is uit deze veelheid van informatie een door verreweg de meeste jongeren gedeeld programma van eisen voor een stedelijk jongerencentrum gedestilleerd. Dat ziet er in het kort als volgt uit:

- Locatie in of bij het centrum, losstaand i.v.m. overlast voor omwonenden
- Zicht op bewoonde wereld (niet geïsoleerd)
- Een gezellige inloopruimte, een grote activiteitenruimte van minimaal ca. 400 m2, meerdere kleine ruimtes en een keuken
- Sociaal veilige omgeving en verkeersveilige toegangsroute
- Parkeerruimte voor fietsen e.d.
- Bij voorkeur met buitenruimte voor buitenactiviteiten

In de vervolgfase van kwartier maken (januari t/m medio maart 2025) heeft de zoektocht naar geschikte locaties plaatsgevonden met als uitgangspunt het

gemeenschappelijke programma van eisen. Deze zoektocht is om redenen van marktgevoeligheid vooral geleid door vastgoedexperts van de gemeente, maar niet zonder dat daar op gezette tijden verder over is doorgepraat met jongeren in allerlei groepsbijeenkomsten met een diverse samenstelling. De uitkomsten daarvan zijn steeds teruggekoppeld naar het zoekteam.
Het vinden van een geschikte plek bleek geen gemakkelijke opgave te zijn. De meeste locaties vielen van de groslijst af of waren om allerlei redenen niet beschikbaar. Denk hierbij aan het niet voldoen aan het programma van eisen, ontwikkelingen in de nabije toekomst (bv sloop of herontwikkeling) of het niet willen/kunnen verkopen of verhuren. Aan het einde van de periode bleven er drie mogelijke panden over die met jongeren in groepsverband zijn bezichtigd.[9] Hun meningen tijdens de bezichtiging, maar ook daarna via reacties vanuit hun sociale omgeving van vrienden en bekenden, zijn zorgvuldig geregistreerd.
Daaruit sprak een sterke voorkeur voor het pand van het voormalige bankgebouw aan de Jan Fabriciusstraat 4.
Na de bezichtigingen is een groepsbijeenkomst georganiseerd over de vraag welke locatie de voorkeur heeft en waarom. Op deze goed bezochte bijeenkomst heeft een grote meerderheid zich uitgesproken voor het pand van de bank. Een kleine minderheid maakt het eigenlijk niet uit waar een stedelijk jongerencentrum wordt gevestigd als het er uiteindelijk maar eens van komt.
Tijdens deze groepsbijeenkomst zijn puntsgewijs argumenten pro en contra naar voren gebracht.
Wat betreft de ruimtelijke indeling heeft het bankgebouw mogelijkheden voor een gevarieerd aanbod voor de diverse doelgroepen van jongeren die Assen rijk is. Er zijn nu eenmaal verschillen in leeftijdsgroepen, leefstijl en interesses. De kunst is dat je moet leren respectvol met elkaar om te gaan. Daarvoor moet je elkaar wel kunnen ontmoeten op een plek die open staat voor iedereen en ruimte biedt voor een breed scala van activiteiten.
Ook heeft het bankgebouw mogelijkheden voor uitbreiding en samenwerking met bestaande voorzieningen en nieuwe initiatieven.

[9] Anders dan in de eerste fase van inventarisatie van wensen van jongeren, was het in de laatste dagen van de vervolgfase qua tijd en capaciteit lastig om met grote aantallen jongeren de bezichtiging en beoordeling van panden te regelen. Dat was enigszins voorzien door jongeren in de inventarisatiefase te vragen of zij betrokken wilden zijn bij het vervolg. Hieruit is een groep van ruim 230 actieve jongeren van gemengde samenstelling voortgekomen die zich geleidelijk aan steeds meer heeft uitgebreid met nieuwe deelnemers. Deze jongeren zijn stelselmatig geïnformeerd over de voortgang van het werkproces van kwartier maken en ook steeds uitgenodigd zijn voor groepsbijeenkomsten. Een deel van deze jongeren is aanwezig geweest op de groepsbijeenkomsten. Door deze bijeenkomsten op verschillende momenten in de week en op verschillende tijden aan te bieden (namiddag of vroege avond, doordeweeks of rond het weekend) zijn zoveel mogelijk jongeren in de gelegenheid gesteld hun inbreng te geven. De kwartiermakers hebben er ook op gelet dat geen enkele groepering daarbij de overhand heeft gekregen en voor zover bekend alle soorten en maten van jongeren in de gemeente aan bod zijn gekomen in het Startplan voor stedelijk jongerenwerk in Assen.

Het bankgebouw beschikt verder over een buitenruimte voor en achter met eigen parkeermogelijkheden voor fietsen en andere vervoermiddelen, waardoor er in dat opzicht geen hinder is voor omwonenden.
Qua ligging geven jongeren aan dat volgens hen deze locatie goed bereikbaar is, met sociaal veilige aan- en afvoerroutes.
Jongeren vinden het verder volstrekt logisch om in het stedelijk jongerencentrum samen te werken met andere jongerenvoorzieningen. Daarvoor is het bankgebouw het meest geschikt.
Dat jongerenparticipatie een belangrijk element is van het stedelijk jongerencentrum, wordt breed onderschreven
Over de kosten van een stedelijk jongerencentrum is ook gesproken, wetende dat dat voor de gemeenteraad ook een belangrijk aandachtspunt is. Voorstel is om de kosten te drukken door jongeren al dan niet via stageopdrachten en leerwerkplekken van hun beroepsopleiding in te schakelen bij de verbouwing en inrichting van het centrum.
Al met al spreken de meeste aanwezige jongeren de voorkeur uit voor het bankgebouw en vertolken daarmee ook de mening van veel andere jongeren die zich daarover hebben uitgelaten in zowel de eerste als de tweede fase van kwartier maken.

2. Conclusie

Voor jongeren is het een uitgemaakte zaak. Het pand van de voormalige ING bank aan de Jan Fabriciusstraat nr. 4 voldoet het meest aan hun wensen. Ook om redenen van beleidstrategische en financiële aard is dit pand een goede keuze.
Tijdens een goed bezochte groepsbijeenkomst met jongeren zijn meerdere belangrijke facetten van een accommodatie voor een stedelijk jongerencentrum uitgebreid besproken. Qua ligging, ruimtelijke indeling, bedienen van diverse doelgroepen, mogelijkheden voor uitbreiding in samenwerking met andere jongerenvoorzieningen, bouwkundige staat, maar ook zaken als de verstandhouding met omwonenden, hebben jongeren een sterke voorkeur voor het bankgebouw.
Vanuit gemeentelijk perspectief zijn er ook andere argumenten die pleiten voor de keuze van het bankgebouw. Voor de omgeving waar het pand is gelegen is een plan voor strategische gebiedsontwikkeling in de maak. Dat zal gunstig uitpakken voor investeringen in vastgoed. Ook biedt het pand gezien de ruimtelijk indeling goede mogelijkheden voor multifunctionele samenwerking met andere jongerenvoorzieningen qua programmering en delen van faciliteiten en ruimte.
Dat zijn interessante inverdienmogelijkheden van dit unieke pand.

Al met al is de conclusie dat het bankgebouw de beste optie is voor het onderbrengen van een stedelijk jongerencentrum in Assen. Voorgesteld wordt een voorkeur uit te spreken voor deze accommodatie.

3. Tot slot

Eén van de aanwezige jongere bij de laatste groepsbijeenkomst over de locatiekeuze voor het stedelijk jongerencentrum zei hier het volgende over met instemming van velen in de vorm van een stevig applaus: “Wij zijn de toekomst van de maatschappij

en willen ons daar goed op voorbereiden. Oefenen in goed omgaan met elkaar vraagt om een goed stedelijk jongerencentrum. Daar moet je niet te zuinig mee zijn. Een goed gebouw hoort daarbij."

3. Jongerenparticipatie

Inleiding
Geheel in de geest van het voorstel van de gemeenteraad is jongerenparticipatie de grote leidraad voor de ontwikkeling van het stedelijk jongerencentrum. Dit principiële uitgangspunt is samen met ideeën van jongeren nader uitgewerkt op verschillende aspecten:

- Doel en visie
- Pedagogische werkwijze
- Bestuursvorm
- Uitvoeringsniveau
- Samenwerking met partners
- Communicatie

1. Doel en visie
Het doel van het stedelijk jongerencentrum is het bieden van gelegenheid aan een brede doelgroep van jongeren van 12-27 jaar om buiten thuis en school om in de vrije tijd in een stimulerende en veilige sociale omgeving zich samen met leeftijdsgenoten persoonlijk en maatschappelijk verder te ontwikkelen zodat hun talenten, toekomstperspectieven en maatschappelijk betrokkenheid goed hun recht komen.
Het gaat nadrukkelijk om een pedagogisch visie. Jongeren die opgroeien tot volwassene zijn in hun zich uitbreidende leefwereld op zoek naar verdieping en vernieuwing van contacten, inzichten en ervaringen die bijdragen aan hun persoonlijke en sociale vorming.
Het stedelijk jongerencentrum wil een positieve stimulerende omgeving bieden aan een brede doelgroep van jongeren die zich niet of minder thuis voelen bij het aanbod van sportverenigingen, cultuurvoorzieningen, uitgaansgelegenheden, vrijwilligerswerk en wat er allemaal nog meer is. Op deze wijze wil het stedelijk jongerenwerk een preventieve uitweg bieden voor jongeren die ontvankelijk zijn voor risicogedrag als overlast, criminaliteit, mentale problemen en eenzaamheid en daarmee ook kostenbesparend zijn op hoge gemeentelijke uitgaven voor psychosociale zorg, verslavingszorg, veiligheid en werkloosheid.
Een goed draaiend stedelijk jongerencentrum biedt niet alleen een geweldige impuls aan het leven van jongeren die daar als deelnemer of bezoeker gebruik van maken. De positieve uitstraling daarvan strekt zich ook uit tot de jongerencultuur in volle breedte en werpt daarmee een dam op tegen negatieve trends in bijvoorbeeld de cultuur van de straat, social media en de consumptiemaatschappij.
Voor het huidige lokaal jeugdbeleid en de zorglijke vraagstukken die daar liggen op het gebied van effectiviteit en financiële tekorten, zou je kunnen zeggen dat een stedelijk jongerencentrum met een dynamische participatieve formule misschien wel eens een hoopvolle innovatieve omslag naar preventie zou kunnen inluiden.

Update! Waar staan we nu?

- De raad is positief, en wilt dat het jongerencentrum er zo snel mogelijk komt
- De raad heeft wel wat vragen:
  - ***Diversiteit***: hoe wordt dit het jongerencentrum van een diverse groep jongeren?
  - ***Betrokkenheid op lange termijn:*** hoe blijven jongeren op de lange termijn betrokken?
  - ***Locatiekeuze***: hoe gaan we om met de omwonenden?

Wat hebben we besproken op 26 feb?

1. Eisen voor locatie

GO
- **6 multifunctionele ruimtes**, bijv.: huiskamer, keuken, muziekstudio, creatieve werkplaats, kantoor/studieruimte, coaching ruimte, gebedsruimte, ruimtes voor DAF
- **Locatie**; voor min. 3 jaar met garantie op doorstart, vormgeving door jongeren, rolstoeltoegankelijk, liefst vrijstaand, liefst mét buitenruimte

NO GO
- Geen nieuwbouw

2. Diversiteit

Diversiteit qua achtergronden:
- Verschillende culturele achtergronden
  - Buitenkant pand laten zien dat iedereen welkom is door bijv. vlaggen van verschillende landen
- Verschillende niveaus van zelfstandigheid
  - Rolstoeltoegankelijkheid, prikkelarme momenten/ruimtes
- Jongeren met verschillende opleidingen/interesses
  - Divers aanbod, zowel praktisch aanbod als een studieruimte voor huiswerk
- Verschillende interesses
  - Af en toe activiteiten voor alleen meiden en alleen jongens

KEY: diversiteit in het aanbod!
Alert op blijven door een diversiteitswerkgroep op te richten

3. Vooroordelen + hoe te tackelen

Vooroordelen die gaan ontstaan:
- Er ontstaat overlast
  - Qua afval
  - Qua geluid
- Ondernemers zijn bang dat hun klanten verdwijnen

Manier om dit te tackelen: in gesprek gaan met de omgeving, laten zien dat een jongerencentrum juist ook kansen biedt voor de omgeving, laten zien dat jongeren welwillend zijn, werken met openingstijden, compromissen sluiten (bijv. af en toe een opruimactie in de buurt doen)

4. Hoe kunnen we jullie betrokkenheid vasthouden

- Elke 2 weken update in de community over de gemaakte (politieke) beslissingen
- Elkaar blijven zien: bijv. door een eenmalig evenement of samen eten
- Gevoel krijgen dat we serieus worden genomen
- Ideeënbrievenbus zodat iedereen ideeën aan kan blijven leveren

2. Werkwijze van jeugdparticipatie

Een stedelijk jongerencentrum moet in zoveel mogelijk opzichten gestoeld zijn op jongerenparticipatie. Dat is de wens van de gemeenteraad, van jongeren zelf en ook het uitgangspunt van stedelijk jongerenwerk. Om het anders te zeggen: stedelijk jongerenwerk is voor jongeren bij uitstek een oefenplaats voor persoonlijke en maatschappelijke vorming op weg naar volwassenwording.
Deze breed gedragen essentiële keuze heeft voor de opzet, organisatie en uitvoering allerlei consequenties die samen met jongeren in groepsgesprekken nader zijn uitgewerkt. Daarbij is ook rekening gehouden met inzichten uit vakliteratuur en ervaringen elders. We gaan hier nader op in.

2.1 Betrokkenheid van jongeren

De gemeente Assen heeft de ambitie gesteld om meer ruimte te creëren voor jongeren en hun positie te versterken door participatie te bevorderen en hen meer te betrekken bij de ontwikkeling van beleid. Dit betekent dat niet alleen in de totstandkoming van dit startplan, maar ook in de periode daarna tijdens het dagelijks functioneren van het jongerencentrum jongeren ruimte krijgen om mee te doen, invloed uit te oefenen en verantwoordelijkheid te dragen.
Dat is een belangrijk recht van de jeugd als volwaardige burgers[10], maar heeft ook grote pedagogische waarde. Door het aanspreken van eigen verantwoordelijkheid van jeugd wordt een informeel leerproces in gang gezet waarin zij kennis en vaardigheden opdoen die belangrijk zijn voor het ontwikkelen van democratisch burgerschap.[11] Uit onderzoek blijkt dat jongeren die worden betrokken bij processen van inspraak en medezeggenschap hun competenties vergroten, hun contacten en netwerken uitbreiden en gestimuleerd worden in de ontwikkeling van prosociale waarden en maatschappelijke betrokkenheid.[12]
Ruimte bieden voor de eigen inbreng van jongeren kan dan ook betrokkenheid bij het jongerencentrum bevorderen en daarmee o.a. zoals eerder beschreven een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van een toegankelijke en sociaal veilige omgeving waar zij zich verantwoordelijk voor voelen. Maar daarnaast kan het ook leiden tot innovatieve ideeën en inzichten voor allerlei vraagstukken die zich kunnen voordoen in het toekomstig jongerencentrum. Dit blijkt ook uit de gesprekssessies en de diversiteit aan ideeën voor het betrekken van jongeren die daaruit voort zijn gekomen. In dit werkplan werken we deze ideeën nader uit, waarbij we onderscheid maken tussen twee 'hoofdvarianten' van jeugdparticipatie: 1) beleidsparticipatie: betrokkenheid bij bestuurlijke processen (meedenken en -beslissen), en 2) doe-participatie: betrokkenheid bij uitvoerende processen (meedoen).

---

[10] Het recht op inspraak en participatie is vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (artikel 12): '*Ieder kind heeft het recht diens mening te geven over zaken die die aangaan. Die mening moet serieus genomen worden'.*

[11] Munniksma et al. (2016).

[12] Steketee et al., (2005); Bekkers et al., (2004); Bekkers et al. (2010).

2.2 Inzet van professionals

Een stedelijk jongerencentrum dat een breed pakket aanbiedt van ontmoeting, specifieke activiteiten en grootschalige evenementen voor een brede doelgroep van jongeren, vereist naast inzet van jongeren in het kader van jongerenparticipatie zeker ook professionele ondersteuning.

Voor het stedelijk jongerencentrum in Assen wordt voorgesteld om te werken met een team van 8,0 fte. Deze formatie omvat professionele uitvoering op agogisch en vakspecialistisch niveau, dagelijks beheer/onderhoud en staftaken zoals coördinatie, , projectontwikkeling, programmaontwikkeling en inhoudelijk en financiële verantwoording. Het gaat dan om personele inzet van:

- 2 beheerders,
- 1 coördinator/projectontwikkelaar,
- 1 programmeur/programmaontwikkelaar,
- uitvoerende agogische en vakspecialisten,
- aangevuld met vrijwillige inzet van ca. 25 vaste personen op basis van vrijwilligersvergoeding aangevuld met tientallen vrijwilligers die in het kader van hun opleiding of interesse ervaring willen opdoen

Qua profiel moeten de professionals ongeacht hun functie voldoen aan kenmerken als oog voor kwaliteiten van jongeren, ruimte bieden aan inbreng van jongeren en faciliteren en ondersteunen van hun ontwikkeling. Continuïteit is van groot belang voor goed contact met de doelgroep. Dit betekent dat de formatie niet versnipperd moet worden over een te groot aantal personen en bij voorkeur zoveel mogelijk wordt gewerkt met voltijd medewerkers.

2.3. Bestuursvorm

Gebaseerd op de uitkomsten van de gesprekssessies met jongeren en voorzieningen gaat de voorkeur nu uit naar een het stedelijk jongerencentrum als een zelfstandige organisatie, die nadrukkelijk samenwerking en afstemming zoekt met andere partners. De belangrijkste overweging om hiertoe te komen is:

1) het grote belang dat van alle kanten wordt gehecht aan een optimale inbreng van jongeren

2) de betrokkenheid van veel verschillende reeds bestaande jeugdvoorzieningen die zelfstandig willen blijven opereren maar wel hun bijdrage willen leveren aan het toekomstig jongerencentrum.

Jongeren en betrokken voorzieningen zijn het erover eens dat jongeren zoveel mogelijk zelf aan het roer zouden moeten zijn. Zij moeten een belangrijke stem krijgen in de beslissingen die gemaakt moeten worden. Als er wordt gekozen voor een zelfstandig bestuur van het jongerencentrum zouden daar naast vertegenwoordigers van jeugdvoorzieningen ook jongeren in moeten zitten als **bestuurslid** die verschillende groepen jongeren die in het jongerencentrum komen vertegenwoordigen.

Aanvullend daarop bestaat de mogelijkheid om een aparte **jongerenraad** of jongerenbestuur op te richten. Dan is het wel belangrijk dat deze raad geen symbolische of puur adviserende functie heeft, maar dat deze ook daadwerkelijk invloed kan uitoefenen en mag meebeslissen over belangrijke onderwerpen. De voorwaarden voor medezeggenschap van jongeren moeten vooraf helder gesteld worden. Training en goede begeleiding van jongeren met een bestuurlijke rol wordt

door jongeren en voorzieningen ook als essentiële voorwaarde gesteld. Voor jongeren geldt dit mogelijk nog sterker. Ze vinden het erg belangrijk dat zij en andere jongeren een rol hebben en verantwoordelijkheid kunnen dragen, maar vinden goede professionele begeleiding daarbij essentieel. De ervaring leert dat jongeren over het algemeen niet langdurig actief zijn in welke vorm van jongerenparticipatie of jongerenraad dan ook. Daarin schuilt het gevaar dat de professionals die achterblijven los trillen van de jonge vrijwilligers. Belangrijk is daarom de vrijwillige inzet van jongeren op bestuurlijk een uitvoerend niveau goed te faciliteren met een vrijwilligersvergoeding die past bij de getoonde inzet, on the job training in vereiste vaardigheden, praktisch ondersteuning van professionals en zeker ook tijdige introductie en inwerken van opvolgers. In het bestuur kan met inhoudelijke portefeuilles gewerkt worden, gelinkt aan de verschillende kernfuncties en de programmering van het jongerencentrum.
De meeste jongeren vinden dat op bestuurlijk niveau jongeren en jongerenvoorzieningen in een Raad van Bestuur van het stedelijk jongerencentrum op evenredige basis vertegenwoordigd behoren te zijn. Tot jongerenvoorzieningen worden niet alleen de grote gesubsidieerde organisaties gerekend, maar ook de kleine zelfstandige initiatieven. Binnen het bestuur functioneren deskundige personen als penningmeester en secretaris, en voorgesteld wordt dat het voorzitterschap wordt bekleed door een wisselend duo van een jongere en een deskundige.
Het bestuur zou alleen een beloning in de vorm van een vrijwilligersvergoeding mogen krijgen. En niet in het kader van een betaald dienstverband.

Een zelfstandige en onafhankelijke organisatievorm van het stedelijk jongerencentrum betekent niet dat de uiteindelijke accommodatie waarin het wordt gevestigd ook eigendom is. De gemeente is eigenaar van het pand. Er zal een huurcontract worden afgesloten met de organisatie voor stedelijk jongerenwerk voor het gebouw of delen daarvan. Dit punt zal evenals allerlei andere verdere randvoorwaarden, waaronder verhouding van de gemeente tot de op te richten rechtsvorm, verder uitgewerkt moeten in de vervolgfase (zie Hoofdstuk 4).

2.4 Uitvoeringsniveau

Het betrekken van jongeren op uitvoerend niveau wordt ook door zowel jongeren zelf als door betrokken voorzieningen als speerpunt onderschreven. In de gesprekssessies is meermaals geopperd om te werken met een **kernteam** van jongeren die samen met professionele begeleiders het dagelijkse reilen en zeilen van het jongerencentrum organiseren. Om hun inzet en de continuïteit te waarborgen is het belangrijk dat er voor de leden van dit kernteam een vergoeding beschikbaar is. Een andere optie die veel naar voren is gebracht is het samenstellen van een vaste **vrijwilligersgroep** van jongeren die meehelpen bij de uitvoering van allerlei activiteiten. Deze vrijwilligersgroep zou zowel in plaats van als in aanvulling op een kernteam van jongeren kunnen functioneren. Afhankelijk van ieders kwaliteiten en ervaring kunnen deze vrijwilligers verschillende rollen op zich nemen en ook doorgroeien naar nieuwe taken en verantwoordelijkheden. Zowel in het kernteam als de vrijwilligersgroep kunnen ook tijdelijk jongeren meedraaien die in het kader van hun opleiding stage lopen in het jongerencentrum.
Een idee is om binnen de vrijwilligersgroep te werken in verschillende **activiteitencommissies** waarin aan concrete initiatieven in/voor het jongerencentrum wordt gewerkt. Daarbij kunnen dan ook jongeren aansluiten die liever incidenteel of

eenmalig willen meehelpen in het jongerencentrum maar niet op vaste basis betrokken willen zijn als vrijwilliger.
Tot slot is het belangrijk dat ook jongeren die (nog) niet actief meedoen in het bestuur of de uitvoer wel de mogelijkheid krijgen om mee te denken en te beslissen. Een vorm daarvoor die in meerdere gesprekssessies aan de orde is gekomen is het realiseren van een 'ideeën-box' in het jongerencentrum en/of digitaal. Daarnaast kunnen regelmatig **polls** worden uitgezet onder de bezoekers van het jongerencentrum via Whatsapp en andere sociale media waarin zij hun mening kunnen geven over onderwerpen die spelen in het bestuur, het kernteam en/of de vrijwilligersgroep. Ook zou er een paar keer per jaar een bijeenkomst als een soort 'ledenvergadering' georganiseerd kunnen worden waar alle bezoekers voor worden uitgenodigd. Dit type bijeenkomsten kan ook in de vorm van een **denktank worden** georganiseerd, specifiek gericht op bepaalde vraagstukken of meer algemeen als open brainstorm voor nieuwe ideeën en initiatieven.

3. Samenwerking met partners

Wat betreft externe samenwerking met bestaande jeugdvoorzieningen hebben in de eerste plaats culturele partners als DAF/ICO en culturele ZZP'ers belangstelling getoond in samenwerking. Deze partijen willen graag hun huidige activiteitenaanbod realiseren in het gebouw van het stedelijk jongerencentrum, met ook inbreng van reeds beschikbare financiën. Ook Vaart Welzijn ziet hier mogelijkheden voor maar dit vraagt nog nader overleg.
Op projectbasis hebben ook andere voorzieningen interesse in samenwerking, waaronder Podium Zuidhaege, DNK en Sportstad Assen (en hun achterban van sportclubs), met ook de nadrukkelijke mogelijkheid om na kennismaking op specialistisch gebied door te groeien bij de betrokken partners.

4. Communicatie

Hartewens van veel jongeren maar ook voorzieningen is een overzichtelijk, gezamenlijk aanbod van activiteiten voor jongeren in Assen op maandbasis. Deze informatie zou moeten worden gedeeld via een website, sociale media, lokale kranten en posters die op verschillende plekken waar jongeren komen worden opgehangen. Veel jongeren weten namelijk niet wat er voor hen te doen is.

5. Andere aandachtspunten

De betrokkenheid van jongeren, zowel op bestuurlijk als uitvoerend niveau, moet al bij de totstandkoming van het jongerencentrum goed geregeld zijn. Op die manier kunnen jongeren **vanaf de start** betrokken zijn en wordt het jongerencentrum ook daadwerkelijk een plek die van hen is. De gesprekssessies zijn daar een goede start van, maar als er straks daadwerkelijk een locatie beschikbaar is, dan zou de betrokkenheid van jongeren in bestuur en uitvoer al voor de opening moeten worden

ingezet. Bijvoorbeeld voor de concrete inrichting van de ruimtes, het uitzoeken van meubels en materialen, het schilderen van de muren. De jongeren die nu via verschillende kanalen betrokken zijn en hier interesse voor hebben, kunnen hierin een belangrijke rol oppakken. Er moet echter ook oog blijven voor groepen die nog niet of minder vertegenwoordigd zijn, zowel uit de achterban van verschillende jeugdvoorzieningen als daarbuiten.
Jongeren stellen voor om de selectie van jongeren voor een bestuurlijke of uitvoerende plek plaats te laten vinden via een **sollicitatiepitch**, waarbij op basis van democratische principes gekozen wordt voor de beste of meest belovende kandidaat. In principe kan elke jongere zich voor een bestuurlijke of uitvoerende functie opgeven. Nadrukkelijk wordt gesteld dat jongeren die nog niet over de feitelijk vereiste kwaliteiten beschikken, maar dat in potentie wel in zich hebben, ook in aanmerking komen, want jongerenparticipatie is ook bedoeld als **ontwikkelingsruimte** voor jongeren. In twijfelgevallen is het toch goed iemand een kans te geven om na verloop van tijd te beoordelen of er sprake is van vooruitgang qua inzet en prestatieniveau.
Een belangrijk aandachtspunt is het realiseren van **doorgroeimogelijkheden** voor jongeren in de mate van betrokkenheid bij het jongerencentrum. Een jongere die begint als bezoeker van het jongerencentrum kan van incidenteel meehelpen doorgroeien tot vaste vrijwilliger of lid worden van de jongerenraad. Nadat zij daar ervaring hebben opgedaan kunnen ze indien zij daar interesse in hebben vervolgens weer doorgroeien naar een andere rol, zoals onderdeel worden van het kernteam of actief worden als bestuurslid.

4. Vervolgstappen

Als de gemeenteraad van Assen een positief besluit neemt over het stedelijk jongerencentrum, volgt een tweede fase van participatie en verdere opstart.
Wat participatie betreft wordt het gesprek aangegaan met de directe omwonenden van de geselecteerde locatie en de horeca en andere ondernemers in de omgeving daarvan. Ook de jongerenparticipatie krijgt een vervolg. Doel van deze drieledige participatie is om in gezamenlijk overleg zoveel mogelijk rekening te houden met wensen en belangen van alle betrokkenen.

Jongerenparticipatie richt zich dan vooral op de betrokkenheid van jongeren bij de verbouwing en de inrichting van het centrum, maar natuurlijk ook op de opstart van de werkorganisatie met betrekking tot zaken als programmering, aantrekken van personeel en bestuurlijke organisatie.

Op verzoek van jongeren die actief betrokken zijn bij de voorbereiding van het stedelijk jongerencentrum in Assen, wordt een subsidieaanvraag voor ZonMw voorbereid, die gericht is op ondersteuning bij het ontwerpen van een model voor duurzame jongerenparticipatie in het stedelijk jongerencentrum. Hun twijfel is dat bij wisseling van generaties de cultuur van jongerenparticipatie niet beklijft. De vraag is hoe continuering van jongerenparticipatie het beste geregeld kan worden. Als de subsidieaanvraag wordt toegekend, kunnen jongeren in Assen in 2026 rekenen op actieve ondersteuning van experts bij het zoeken naar oplossingen voor dit vraagstuk.

Gemeente Assen
Een jongeren-centrum in Assen. Denk mee en stem mee!
JOUW PLEK, JOUW STEM!
Scan mij!

Gemeente Assen
Een jongeren-centrum in Assen. Denk mee en stem mee!
JOUW PLEK, JOUW STEM!
Scan mij!

Gemeente Assen
Een jongeren-centrum in Assen. Denk mee en stem mee!
JOUW PLEK, JOUW STEM!
Scan mij!

JOUW PLEK, JOUW STEM!
Hey daar! Ben jij tussen de 12 en 27 jaar en wil je jouw stem laten horen? Fantastisch! Samen met jongeren zijn we op zoek naar een geschikte locatie voor een nieuw jongerencentrum in Assen. We willen graag jullie ideeën horen over de activiteiten die daar kunnen plaatsvinden. Denk aan workshops, theater, muziekoptredens, ontspanning, coaching en nog veel meer!
Waarom meedoen? Dit is jouw kans om invloed uit te oefenen op een plek die speciaal voor jou en je vrienden is. Jouw ideeën en suggesties maken het verschil en zorgen voor een jongerencentrum dat echt aansluit bij wat jullie willen en nodig hebben.
Hoe kun je meedoen? Dat kan op twee manieren:
Brainstormsessies: geef je op voor één van de brainstormsessies in november en december. Hier kun je direct je ideeën delen en meepraten over de plannen.
Enquête: Vul de enquête door de QR-code te scannen. Dit is een snelle en makkelijke manier om je mening te geven als je niet bij de sessies kunt zijn.
Wat kun je verwachten van de brainstormsessies? Wij zijn heel benieuwd naar jouw ideeën! Samen gaan we creatief aan de slag om uiteindelijk een tof jongerencentrum te regelen. Tijdens de sessies zijn er uiteraard snacks en drankjes; dit regelen wij.
Gemeente Assen

JOUW PLEK, JOUW STEM!
Hey daar! Ben jij tussen de 12 en 27 jaar en wil je jouw stem laten horen? Fantastisch! Samen met jongeren zijn we op zoek naar een geschikte locatie voor een nieuw jongerencentrum in Assen. We willen graag jullie ideeën horen over de activiteiten die daar kunnen plaatsvinden. Denk aan workshops, theater, muziekoptredens, ontspanning, coaching en nog veel meer!
Waarom meedoen? Dit is jouw kans om invloed uit te oefenen op een plek die speciaal voor jou en je vrienden is. Jouw ideeën en suggesties maken het verschil en zorgen voor een jongerencentrum dat echt aansluit bij wat jullie willen en nodig hebben.
Hoe kun je meedoen? Dat kan op twee manieren:
Brainstormsessies: geef je op voor één van de brainstormsessies in november en december. Hier kun je direct je ideeën delen en meepraten over de plannen.
Enquête: Vul de enquête door de QR-code te scannen. Dit is een snelle en makkelijke manier om je mening te geven als je niet bij de sessies kunt zijn.
Wat kun je verwachten van de brainstormsessies? Wij zijn heel benieuwd naar jouw ideeën! Samen gaan we creatief aan de slag om uiteindelijk een tof jongerencentrum te regelen. Tijdens de sessies zijn er uiteraard snacks en drankjes; dit regelen wij.
Gemeente Assen

JOUW PLEK, JOUW STEM!
Hey daar! Ben jij tussen de 12 en 27 jaar en wil je jouw stem laten horen? Fantastisch! Samen met jongeren zijn we op zoek naar een geschikte locatie voor een nieuw jongerencentrum in Assen. We willen graag jullie ideeën horen over de activiteiten die daar kunnen plaatsvinden. Denk aan workshops, theater, muziekoptredens, ontspanning, coaching en nog veel meer!
Waarom meedoen? Dit is jouw kans om invloed uit te oefenen op een plek die speciaal voor jou en je vrienden is. Jouw ideeën en suggesties maken het verschil en zorgen voor een jongerencentrum dat echt aansluit bij wat jullie willen en nodig hebben.
Hoe kun je meedoen? Dat kan op twee manieren:
Brainstormsessies: geef je op voor één van de brainstormsessies in november en december. Hier kun je direct je ideeën delen en meepraten over de plannen.
Enquête: Vul de enquête door de QR-code te scannen. Dit is een snelle en makkelijke manier om je mening te geven als je niet bij de sessies kunt zijn.
Wat kun je verwachten van de brainstormsessies? Wij zijn heel benieuwd naar jouw ideeën! Samen gaan we creatief aan de slag om uiteindelijk een tof jongerencentrum te regelen. Tijdens de sessies zijn er uiteraard snacks en drankjes; dit regelen wij.
Gemeente Assen

Bijlage 1. Opdracht kwartiermaker stedelijk jongerencentrum

Opdracht

'Kwartiermaken' levert een college- en raadsvoorstel op met een gebruiksklaar en uitvoerbaar businessplan voor een jongerencentrum binnen de kaders zoals meegegeven in collegevoorstel aan de raad en het aangenomen amendement van de raad van 19 september 2024.

De raad heeft daarmee het volgende besluit genomen:
Beslispunt 1 blijft ongewijzigd:

1.1 Kennis te nemen van de onderzoeksrapportage 'Verbonden jeugd in Assen: op weg naar een jongerencentrum' van CMO STAMM.

Beslispunt 1.2 van Het raadsvoorstel onder agendapunt 8 'Ruimte voor jongeren' wordt gewijzigd in:

1.2 Een kwartiermaker aan te stellen met de opdracht om in co-creatie met jongeren en jongerenorganisaties uit het maatschappelijk middenveld locaties in kaart te brengen voor een stedelijk jongerencentrum.

Beslispunt 1.3 wordt toegevoegd:

1.3 De volgende kaders voor de opdracht onder 1.2 vast te stellen:
- a) de locatie moet veilig zijn (zowel in sociale omgang als bouwkundig)
- b) het jongerencentrum moet inclusief en toegankelijk zijn
- c) uiterlijk in het eerste kwartaal 2025 wordt het resultaat van deze opdracht besluitvormend in de raad geagendeerd
- d) dit voorstel bevat per locatie antwoord op kansen, uitdagingen, een (onderbouwde) kostenindicatie en een advies van jongeren en jongerenorganisaties[13].

Het raadsvoorstel moet beschikbaar zijn voor besluitvorming in de besluitvormende raadsvergadering op 20 maart 2025.

Belangrijk in het gehele proces is de afstemming en communicatie met de gemeenteraad zonder dat dit tot vertraging leidt.

De uitvoerder werkt in een interactief proces samen met jongeren, maatschappelijke organisaties en de opdrachtgever. Het voorstel geeft duidelijk antwoord op inhoud en kosten van:

1. De locatie en exploitatie van het jongerencentrum inclusief verbouwing
2. De inrichting van de locatie
3. Inzet personeel

We stellen voor om de prioriteit in deze fase die het raadsvoorstel moet opleveren te leggen bij de eerste 3 punten.

De organisatievorm en de programmering kunnen onderdeel zijn van de realisatie. Waarbij wel rekening gehouden moet worden met de invloed op de exploitatie kosten vanuit de organisatievorm en de programmering. Deze kosten moeten inzichtelijk zijn in het raadsvoorstel.

4. De organisatievorm

[13] Bij beslispunt 1.3 onderdeel d) moet worden opgemerkt dat de raad ook akkoord kan gaan met 1 voorgelegde uitwerking. Op voorwaarde dat in het proces jongeren betrokken zijn geweest bij meerdere opties en jongeren hebben besloten over de voorgelegde en uitgewerkte keuze.

5. De activiteiten en de programmering – Hierin worden ook de activiteiten van bestaande organisaties meegenomen.

Voorwaarden en fasering

Voor alle stappen in het proces gelden de afspraken zoals we die hebben vastgelegd in ‘beleid voor en door jongeren'. Dat betekent dat jongeren zowel bij de voorbereiding als de uitvoering betrokken zijn. In overleg met de opdrachtgever wordt per fase afgestemd in welke mate de jongeren betrokken worden en zeggenschap hebben. Daar waar nuttig en noodzakelijk wordt de nadrukkelijke samenwerking gezocht met bestaande organisaties (die nu activiteiten voor jongeren aanbieden). Deze partijen staan in de bijlage van het onderzoeksrapport genoemd.

De opdrachtgever stelt een stuurgroep samen met de nodige expertise en competenties. Daarin zijn in ieder geval de afdelingen Ontwikkeling en Advies, Vastgoed, Juridische zaken, Financiën, communicatie en participatie vertegenwoordigd.

Het is belangrijk om de raad zo goed mogelijk bij het proces en de opbrengsten hiervan te betrekken. De raad wordt actief en tijdig geïnformeerd over proces, voortgang, opbrengsten en tegenslagen en oplossingen. In afstemming met de stuurgroep is de opdrachtnemer hiervoor verantwoordelijk.

Gezien het gevraagde tempo stellen we voor om de prioriteit te leggen bij het (samen met jongeren) vinden van een locatie. Het inzichtelijk maken van de kosten om deze locatie gebruiksklaar te maken. Het inzichtelijk maken van de exploitatiekosten, inclusief personele en programmeringskosten.
Het raadsvoorstel moet beschikbaar zijn voor besluitvorming in de besluitvormende raadsvergadering op 20 maart 2025.
De verwachting is dat het pand turn key kan worden opgeleverd voor het eind van deze raadsperiode (het liefst voor eind 2025). De tijd tussen raadsbesluit en oplevering kan worden gebruikt om samen met jongeren en maatschappelijke organisaties te werken aan de inrichting, organisatievorm en het vormgeven (uiteraard met en door jongeren) van een dagelijkse programmering.

1. Locatie van jongerencentrum

Er wordt samen met jongeren onderzocht welke locaties het best passen bij hun wensen en behoeften en de kaders vanuit de raad. Deze wensen en behoeften zijn beschreven op basis van eerdere onderzoeken en interviews met jongeren. De opdracht is om zoveel mogelijk jongeren aan de voorkant te betrekken in de zoektocht naar een locatie.
Jongeren gaan op bezoek bij deze locaties en besluiten over de uiteindelijke locatie voor het jongerencentrum. Dit draagt bij aan een gevoel van eigenaarschap onder jongeren. De zoektocht moet een haalbare locatie opleveren. Daarbij hoort ook het proces om draagvlak bij omwonenden te creëren.

De afdeling Vastgoed van de gemeente moet aan de voorkant worden betrokken. Zij kennen de gemeentelijke vastgoedportefeuille en zijn op de hoogte van de lokale vastgoedmarkt. Daarnaast zijn ze een belangrijke kennispartner wanneer het gaat om omgeving, vergunningen etc.

Bestaande organisaties die nu activiteiten voor jongeren aanbieden kunnen in het jongerencentrum opgenomen worden. Hier lijkt op basis van de gevoerde gesprekken draagvlak voor te zijn. Dit betekent ook dat er financiën vanuit bestaande subsidie-relaties meegenomen kunnen worden. Denk hierbij aan cultuur- en welzijnsorganisaties. Daarmee wordt stapeling van subsidies en financiering voorkomen.

In de onderzoeksrapportage van CMO STAMM wordt beschreven wat succesfactoren van een jongerencentrum zijn. Daarbij wordt ook beschreven wat een ideale locatie hiervoor is. Vaak staat een jongerencentrum aan de rand van het stadscentrum.

Wij verwachten dat er met deze processtappen een realistische keuze voor een locatie gemaakt wordt. En dat kosten en baten (gebruiksklaar opleveren, exploitatie, verzekeringen nutvoorzieningen, inverdienmodel, voorkomen stapeling subsidies) duidelijk in beeld komen. Deze kosten en baten zijn onderdeel van het college- en raadsvoorstel.

2. Inrichting van de locatie

Het maken van plannen voor de inrichting van het jongerencentrum is een uitgelezen mogelijkheid om jongeren te betrekken. Dat kan via participatietrajecten maar bijvoorbeeld ook via opdrachten bij opleidingen (zowel bouwkundig als interieur ontwerp).
Natuurlijk dient er rekening gehouden te worden met bouwkundige- en omgevingseisen.

De inrichting van het pand is iets waar jongeren groot belang aan hechten. Asser jongeren geven aan dat ze hier niet alleen over willen meedenken, maar ook zelf zorg voor willen dragen. Jongeren zien een centrale ontvangstruimte voor zich waar plek is om te chillen wat te drinken en te eten. Waar samen kan worden gekookt en gespeeld denk daarbij aan pool, tafelvoetbal, darts, consoles en arcade. Jongeren zien ook diverse kleinere ruimtes voor zich geschikt voor brainstorm-/praatsessies, workshops, studio's en opslag. Jongeren geven aan dat wanneer dit niet allemaal te realiseren is op één locatie zij in ieder geval hopen dat er groeimogelijkheden in het vooruitzicht worden gesteld.

De inrichting qua aantal ruimtes, functies, meubels, licht, geluid, doet wat met de kosten voor het gebruiksklaar opleveren. Deze kosten zijn onderdeel van het college- en raadsvoorstel.

3. Inzet personeel

Uit onderzoek bij succesvolle jongerencentra in vergelijkbare steden blijkt dat er een grote variatie is in de personele bezetting.
De wensen en behoeften van jongeren hebben invloed op de functies van het jongerencentrum. Daarnaast is het belangrijk om de continuïteit te waarborgen. Beide eisen hebben invloed op de soort en omvang van functies die door betaalde professionals uitgevoerd moeten worden.
Ook zal het dagelijks beheer kosten met zich mee brengen. Voorbeelden uit andere gemeenten laten zien dat er minimaal enkele fte's inzet op een jongerencentrum zit.

Voor de eerste fase van deze opdracht zijn inzicht in de dagelijkse personele lasten het belangrijkste. Daarvoor zijn onderstaande vragen van belang;

- Hoe wordt de betrokkenheid van jongeren gefaciliteerd (facilitator)?
- Wanneer inhoud wordt vertaald naar aantal fte's wat is dan een logische omvang?
- Hoe wordt het dagelijks beheer ingericht gerelateerd aan de openingstijden?
- Welke functies zijn bij het dagelijks beheer betrokken?

De uitvoeringskracht zit niet alleen bij jongerenwerkers. Voor het beheer zullen ook de inzet van jongeren en vrijwilligers een welkome aanvulling zijn. Het koppelen van stagiaires, bijvoorbeeld vanuit de opleiding Social Work, biedt ook mogelijkheden. Mocht het jongereninitiatief BEGR!P in positie worden gebracht dan zit hier ook energie om hieraan mee te werken en een structuur op te zetten. Onderstaande vragen kunnen (voorzover deze geen invloed hebben op de personele lasten) aanbod komen in de realisatiefase na besluitvorming in de raad;

- Hoe wordt ervoor gezorgd dat alle beschreven functies aanwezig en laagdrempelig toegankelijk zijn in het jongerencentrum?
- Hoe worden de mogelijkheden voor stagiaires en werkleerplekken gefaciliteerd? Welke kansen zijn er met betrekking tot stagiaires (van bijv. de opleiding Social Work)?

Alle kosten die aan de inzet van personeel en randvoorwaarden voor vrijwilligers, stagiaires en werkleerplekken gerelateerd zijn dienen inzichtelijk te worden gemaakt. Deze kosten zijn onderdeel van het college- en raadsvoorstel.

4. Organisatievorm

Werken aan de organisatievorm kan starten na besluit in de raad over locatie en financiering. Er dient wel alvast rekening gehouden te worden met eventuele kosten hiervoor, deze moeten onderdeel zijn van het college- en raadsvoorstel.
Hierbij gaat het om de organisatievorm in het jongerencentrum. Vragen die hier belangrijk zijn:

- Wat is de logische keuze qua rechtspersoon?
- Wordt het jongerencentrum een onafhankelijke partij?
- Wat voor organisatievorm hoort hierbij? En hoe wordt hier invulling aan gegeven?
- Welke plek krijgen jongeren in de aansturing?
- Krijgen bestaande organisaties een plek?
- Hoe wordt het vrijwilligersbeleid vormgegeven?
- Andere opties om mee te nemen zijn bijvoorbeeld stages, werkleerplekken, etc.

5. Activiteiten en programmering

Werken aan activiteiten en programmering kan starten na besluit in de raad over locatie en financiering. Als onderdeel van de exploitatie van het jongerencentrum moet er wel rekening gehouden worden met de kosten hiervoor in het voorstel aan het college en raad.

Van belang is dat jongeren zelf gaan over programmering.
Vrije inloop(mid)dagen en georganiseerde activiteiten vormen de kern van het jongerencentrum.
Dit kan bijvoorbeeld gaan om reeds bestaande activiteiten (zie de Bijlage met een overzicht van jongerenactiviteiten en -initiatieven). Daarnaast zijn er ook activiteiten uit de gesprekken naar voren gekomen die nog geen plek hebben. Het jongerencentrum kan een plek zijn voor huiswerkbegeleiding, stages, educatieve workshops (programmeren, solliciteren, koken), samen eten, een poppodium voor optredens, filmavond, een uitleen en een bar.

Bestaande organisaties die nu activiteiten voor jongeren aanbieden kunnen in het jongerencentrum opgenomen worden. Hier lijkt op basis van de gevoerde gesprekken draagvlak voor te zijn. Dit betekent ook dat er financiën vanuit bestaande subsidie-relaties meegenomen kunnen worden. Denk hierbij aan cultuur- en welzijnsorganisaties. Daarmee wordt stapeling van subsidies en financiering voorkomen. (deze paragraaf wordt ook genoemd onder 1. locatie van het jongerencentrum).

Het advies is om dit interactief proces te starten direct na het besluit over (de financiering van) de locatie. Samen met jongeren en bekende organisaties wordt alvast een voorsprong genomen op de programmering in het uiteindelijke jongerencentrum. We verwachten dat uitvoering van activiteiten en programma's alvast (misschien in beperkte mate) kan starten op alternatieve locaties voordat het jongerencentrum is geopend.
Hierbij horen:

- Een netwerk van betrokken jongeren en organisaties
- Afstemmen van bestaande programmering
- Inzichtelijk en toegankelijk maken van deze programmering
- Aanpassen/aanvullen/aantrekkelijk maken van de programmering
- Een programma voor het jongerencentrum

Daar waar mogelijk moeten de kosten voor activiteiten en programmering aan de voorkant inzichtelijk worden gemaakt. En zijn onderdeel van het raadsvoorstel.

Context

In het bestuursakkoord (2022) staat dat we samen met de Asser jeugd een nieuw jongerenbeleid maken. Samen met de raad geven we dat proces vorm. Jongereninitiatieven pakken we direct op. We maken een apart fonds voor jongereninitiatieven en jongerenbeleid van 1 miljoen euro.
Deze ambities hebben we vastgelegd in de Startnotitie Beleid voor en door jongeren. Voor de zomer van 2023 is deze startnotitie vastgesteld. En daarmee is ook bestemming gegeven aan de 1 miljoen euro.
Terwijl er werd gewerkt aan de uitvoering van de startnotitie werd het thema ruimte voor jongeren steeds belangrijker. In het najaar van 2023 hebben we de raad geïnformeerd dat we deze ontwikkeling apart oppakken. Los van de afspraken die al waren gemaakt met betrekking tot jongerenparticipatie. Maar wel in overeenstemming met de uitgangspunten: samen met jongeren.
In overleg met verschillende initiatiefnemers en stakeholders hebben we besloten om een onafhankelijk onderzoek te laten doen door CMO STAMM naar wat ruimte voor jongeren in Assen zou kunnen zijn. Doel van dit onderzoek is het vaststellen van de mogelijkheden voor het creëren van een ruimte die toegankelijk is voor een zo breed mogelijke groep jongeren in de gemeente Assen. Met als resultaat een aantal varianten voor de gemeente Assen voor fysieke ontmoetingsruimten voor jongeren inclusief risico's, kansen, financiën en operationele aspecten.
Het onderzoek toont aan dat er een duidelijke behoefte is aan een ruimte voor jongeren in Assen. Een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, om hulp of ondersteuning kunnen vragen, en waar er ruimte is om talenten te ontwikkelen. Een plek waar jongeren elkaar op een veilige en plezierige manier kunnen treffen. Een fysieke ruimte faciliteert ontmoetingen en verbindingen. Wel zijn er keuzes te maken in de facilitering, financiering, de schaalgrootte, het doel en de plek van het jongerencentrum. In het onderzoek zijn drie varianten van een jongerencentrum voor Assen beschreven. Het gaat om een kleine, middel en grote variant van een jongerencentrum.
Door het aannemen van het amendement over ruimte voor jongeren heeft de raad de opdracht voor kwartiermaken de volgende kaders meegegeven:

a) de locatie moet veilig zijn (zowel in sociale omgang als bouwkundig)
b) het jongerencentrum moet inclusief en toegankelijk zijn
c) uiterlijk in het eerste kwartaal 2025 wordt het resultaat van deze opdracht besluitvormend in de raad geagendeerd
d) dit voorstel bevat per locatie antwoord op kansen, uitdagingen, een (onderbouwde) kostenindicatie en een advies van jongeren en jongerenorganisaties.

Bij onderdeel d) moet worden opgemerkt dat de raad ook akkoord kan gaan met 1 voorgelegde uitwerking. Op voorwaarde dat in het proces jongeren betrokken zijn geweest bij meerdere optie en jongeren hebben besloten over de voorgelegde en uitgewerkte keuze.

De aan te stellen kwartiermaker werkt in in co-creatie met jongeren en jongerenorganisaties uit het maatschappelijk middenveld om locaties in kaart te brengen voor een stedelijk jongerencentrum.

Het raadsvoorstel moet beschikbaar zijn voor besluitvorming in de raadsvergadering op 20 maart 2025.

Bijlage 2. Jongeren in cijfers en categorieën

Inleiding

In dit hoofdstuk is de jeugdpopulatie van de gemeente Assen in beeld gebracht. Eerst demografische gegevens (§ 1) en daarna cijfers over onderwijs (§ 2), jeugdwerkloosheid (§ 3), welzijn/gezondheid (§ 4), veiligheid/ leefbaarheid (§ 5) en inkomen (§ 6). Waar mogelijk wordt een vergelijking gemaakt met landelijke cijfers. We sluiten af met conclusies over de potentiële doelgroep aan de hand onder meer een indeling van de jeugdpopulatie naar risicograad (§ 7).

§ 1. Demografie

In 2024 telt Assen telt 69.701 bewoners, waarvan 27,1% jonger dan 25 jaar. Dat is bijna gelijk aan het landelijk gemiddelde van 27,4%. Het gaat om 4.615 jeugdigen in de leeftijdsgroep 12-17 jaar en 13.261 jongeren in de leeftijdsgroep 12-27 jaar. Uitgesplitst naar wijk en buurt valt op dat de meeste jeugdigen in de leeftijd 12-17 jaar in Kloosterveen en Peelo wonen.[14]

Tabel 1. Leeftijd inwoners Assen en Nederland per 01-01-2024 (Abs. en %). Bron: *CBS StatLine*

Bevolking	**Assen**		**Nederland**
	Abs.	%	%
0-11 jaar	8.282	11,88%	12,1%
12-17 jaar	4.615	6,62%	6,71%
18-24 jaar	5.938	8,52%	8,59%
0-24 jaar	18.835	27,02%	27,40%
Totaal aantal inwoners	69.701	100%	17.942.942

Tabel 2. Leeftijd inwoners Assen naar wijk per 01-01-2024 (Abs. en %). Bron: CBS StatLine, kerncijfers wijken en buurten 2024.

Bevolking	**0-11 jaar**		**12-17 jaar**		**18-24 jaar**		**0-24 jaar**		**Totaal**
	Abs.	**%**	**Abs.**	**%**	**Abs**	**%**	**Abs.**	**%**	**Abs.**
Centrum	416	5.80	389	5,43	665	9,27	1.470	20,50	7.170
Lariks	504	9.35	572	10,60	1.040	19,29	2.115	39,24	5.390
Noorderpark	900	10.87	792	9,57	1.323	15,98	3.015	36,41	8.280
Assen-Oost	980	10.54	952	10,24	1.649	17,74	3.580	38,52	9.295
Pittelo	500	13.80	377	10,40	588	16,22	1.465	40,41	3.625
Assen-West	584	11.90	488	9,94	798	16,25	1.870	38,09	4.910
Peelo	868	13,51	718	11,18	1.169	18,19	2.755	42,88	6.425

[14] Zie bijlage 1, Tabel B1

Marsdijk	1.472	12,33	1.139	9,54	1.799	15,07	4.410	36,95	11.935
Kloosterveen	1.952	17,03	1.288	11,23	1.866	16,27	5.105	44,53	11.465
Buitengebied	108	8,85	86	7,01	137	11,19	3.30	27,05	1220

Tabel 3. Prognose inwoners van 0-24 jaar in Assen voor de jaren 2025, 2030, 2035 en 2045 (absoluut). Bron: CBS StatLine.

Jaartal	Aantal inwoners totaal	Aantal inwoners 0-24 jaar
2025	69.900	18.889
2030	70.700	19.105
2035	71.500	19.321
2040	72.300	19.537

Tabel 4. Jeugd van 0-24 jaar in Assen per 01-01-2024. Bron: In Cijfers Assen.[15]

Leeftijden	**Marokkaans**	**Curaçao**	**Irak**	**Indonesië**	**Oekraïne**	**Syrië**
	%	**%**	**%**	**%**	**%**	**%**
0-24 jaar	0,20	0,20	0,50	0,20	0,30	0,60
Iedereen	0,50	0,20	0,12	0,33	0,90	0,12

§ 2. Onderwijs

Om zicht te krijgen op mogelijke vragen en problemen die zich voordoen onder jeugd in Assen, is er een analyse uitgevoerd naar cijfers over risicogedrag van jeugd. Achtereenvolgens worden de volgende onderwijsaspecten besproken: onderwijsdeelname, leerlinggewicht en voortijdig schoolverlaten[16].

Onderwijsdeelname

Tabel 5. Deelname onderwijs naar onderwijstype in Assen en Nederland (Abs. en %) (2023/24). Bron: CBS Jeugd StatLine.

Onderwijstype	**Assen**		**Nederland**	
	abs	**%**	**abs**	**%**
Speciale scholen	190	4,87	39.110	4,16
Praktijkonderwijs	160	4,10	28.920	3.07
VMBO G/T 3-4	430	11,03	104.960	11,16
VMBO B/K 3-4	460	11,80	86.780	9,22
Havo 3-5	680	17,44	157.990	16,80

[15] Bron: Assen in Cijfers - Migratieachtergrond naar herkomst - geboorteland - leeftijd en geslacht Buitenland - 2024 - Assen

[16] Bron: CBS Jeugd StatLine StatLine - Deelname jongeren (4 tot 25 jaar) in het onderwijs; woonregio

Vwo 3-6	540	13,85	163.380	17,37
VO totaal	3.900		940.790	

Leerlinggewicht

Aan het basisonderwijs worden sinds jaar en dag extra financiële middelen toegewezen voor leerlingen met laagopgeleide ouders. Er wordt gewerkt met drie gewichten, waarvan twee aanduidingen zijn voor achterstandsleerlingen: 0.30 en 1.20[17]. In 2022/'23 zijn er in Assen 164 kinderen met een leerlinggewicht boven 0.30 Dit betreft 2,67% van het totaal aantal leerlingen (zie tabel 6). Dit percentage ligt lager dan het landelijk gemiddelde van 4,03%. Omgerekend naar de leeftijdsgroep 12-17 jaar bedraagt het aantal achterstandsleerlingen in Assen 281 personen.[18].

Tabel 6. Basisschoolleerlingen in Assen en Nederland naar leerlinggewicht 0.30 en 1.20 voor schooljaar 2022/23 (voorlopige cijfers). Percentage leerlingen met leerlinggewicht 0.30 en 1.20 t.o.v. totaal aantal leerlingen in het basisonderwijs. Bron: Jeugdmonitor StatLine

Gebied	Aantal	% 0.30-leerlingen	% 1.20-leerlingen
Assen	6.141	2,67	3,42
Nederland	1.405.527	4,03	4,02

Voortijdig schoolverlaten

Iedere jongere tussen de 12 en 23 jaar die zonder startkwalificatieniveau het onderwijs verlaat wordt een voortijdig schoolverlater genoemd. Je hebt een startkwalificatie met het behalen van een Havo- of Vwo-diploma of een diploma op minimaal niveau 2 van het MBO. In tabel 7 is een overzicht opgenomen van het aantal voortijdig schoolverlaters voor de gemeente Assen en Nederland. In Assen gaat het om 2,8% van de jongeren in de leeftijd 12-22 jaar. Dit is hoger dan het percentage van Nederland van 2.4%. Omgerekend naar de leeftijdscategorie 12-17 jaar gaat het in Assen om 140 voortijdig schoolverlaters.

Tabel 7. Nieuwe voortijdig schoolverlaters 12-22 jaar in schooljaar 2021/22 in Assen en Nederland. Bron: CBR Jeugd StatLine.

Gebied	Totaal onderwijsdeelnemers	Nieuwe voortijdig schoolverlaters	%

[17] Het gewicht 0.30 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouders of de ouder die belast is met de dagelijkse verzorging een opleiding heeft gehad van maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg (categorie 2). Het gewicht 1.20 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders een opleiding heeft gehad van maximaal basisonderwijs (tot en met het dertiende levensjaar) of (v)so-zmlk (categorie 1) en de andere ouders een opleiding uit categorie 1 óf 2.

[18] Bron: Jeugd StatLine - StatLine - Achterstandsleerlingen basisonderwijs; geslacht, schoolregio, 2006-2018

Assen	5.840	140	2,80
Nederland	1.291.030	35.840	2,40

§ 3. Jeugdwerkloosheid en gebruik sociale voorzieningen

Jeugdwerkloosheid

Uit tabel 8 valt af te lezen dat het aandeel van niet-werkende werkzoekende jongeren van 15-26 jaar in Assen op de potentiële beroepsbevolking in 2022 op 50,45% ligt. Dit is iets lager dan het landelijk gemiddelde van 50,70%.
Terugvertaald naar een jongere leeftijdsgroep, betekent dit dat 4.615 van de jongeren in Assen die op dit moment tussen de 12 en 17 jaar zijn, over een aantal jaren tot de NWW-groep zullen behoren.

Tabel 8. Niet-werkende werkzoekende jongeren van 15-26 jaar in Assen en Nederland op 2022. Absoluut en als percentage van potentiële beroepsbevolking van 15-26 jaar. Bron: CBS StatLine[19].

Gebied	Absoluut	%
Assen	10.000	50,45
Nederland	2.640.300	50,70

Jongeren in bijstandsgezinnen

In tabel 9 is een overzicht opgenomen van het aantal jongeren in bijstandsgzinnen voor de gemeente Assen en Nederland. In Assen gaat het om 5,85% van de jongeren in de leeftijd 4-25 jaar. Dit is hoger dan het percentage van Nederland van 5,00%. Omgerekend naar de leeftijdscategorie 12-25 jaar gaat het in Assen om 570 jongeren in bijstandsgezinnen (5,40%).

Tabel 9. Jongeren in bijstandsgezinnen van 4-25 jaar in Assen en Nederland op 2023. Absoluut en als percentage van potentiële beroepsbevolking van 12-25 jaar. Bron: Jeugd StatLine.

Leeftijd	Assen		Nederland	
	Abs.	%	Abs.	%
4-12 jaar	370	6,70	84.160	5,81
12-25 jaar	570	5,40	125.540	4,57
Totaal (4-25 jaar)	940	5,85	209.700	5,00

Kinderen met kans op armoede

In tabel 10 is een overzicht opgenomen van het aantal jongeren met kans op armoede voor de gemeente Assen en Nederland.[20] In Assen gaat het om 10% van de jongeren in de leeftijd 6-18 jaar. Dit is hoger dan het percentage van Nederland van 8,69%.

[19] Potentiële beroepsbevolking 15-26 jaar in 2022 voor Assen (*10.000*) en Nederland (*2.640.300*).
[20] Kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

Omgerekend naar de leeftijdscategorie 12-18 jaar gaat het in Assen om 400 jongeren in bijstandsgezinnen (8%).

Tabel 10. Jongeren in bijstandsgezinnen met kans op armoede van 6-18 jaar in Assen en Nederland op 2022[21]. Absoluut en als percentage van potentiële beroepsbevolking van 6-18 jaar. Bron: Jeugd StatLine.

Leeftijd	Assen		Nederland	
	abs	%	abs	%
6-12 jaar	500	11,20	103.500	9,80
12-18 jaar	400	8,00	85.000	7,60
Totaal (6-18 jaar)	900	10,00	188.500	8,69

§ 4. Welzijn en gezondheid

Jeugdzorg

In Tabel 11 is een overzicht opgenomen van het percentage jongeren dat gebruik maakt van verschillende vormen van jeugdzorg in Assen. Ongeveer 17% van de jongeren van 0-17 kreeg in 2023 jeugdhulp. Daarnaast geldt voor 0,9% van de jongeren een jeugdbeschermingsmaatregel. Verder wordt van de jongeren 0,6% begeleid door jeugdreclassering. Deze percentages zijn hoger dan het landelijk gemiddelde, behalve het percentage jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming: dat is lager.

Tabel 11. Jongeren met jeugdhulp, met jeugdbescherming en met jeugdreclassering in de gemeente Assen en Nederland in 2023 (%). Bron: Jeugd StatLine

Indicator	Assen	Nederland
Jongeren met jeugdhulp (0-17) • Waarvan met verblijf	17,00% 7,90%	13,50% 8,20%
Jongeren met jeugdbescherming (0-17)	0,90%	1,10%
Jongeren met zowel jeugdbescherming als jeugdhulp met verblijf (0-17 jaar) (In% van alle jongeren met jeugdbescherming tot 18 jaar)	50,40%	47,70%
Jongeren met jeugdreclassering (12-23 jaar)	0,60%	0,30%

Gezondheid

[21] Voorlopige cijfers https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20233NED/table?ts=1730277688369 – Jeugdmonitor StatLine

In Tabel 12 zijn gegevens verzameld omtrent overgewicht, psychosociale problematiek en het middelengebruik van jongeren in Assen[22]. Hieruit blijkt dat er van de 12-18-jarigen 13% in de afgelopen vier weken aan binge-drinking heeft gedaan[23]. Dit ligt onder het gemiddelde in de regio Drenthe. Wat betreft drugsgebruik heeft 5% van de 12-18-jarigen in Assen in de afgelopen vier weken cannabis gebruikt, een percentage dat gelijk aan het regiogemiddelde ligt. Voor vapen zijn de percentages hoger dan aan het landelijk en regionaal gemiddelde. Verder blijkt uit de gegevens van de GGD Drenthe[24] dat 41% procent van de 12-18-jarigen in Assen 5 of meer dagen per week minstens 1 uur beweegt. Dit percentage is lager dan dat in de regio Drenthe.
Het percentage jeugdigen van 12-18 jaar met een indicatie voor psychosociale problematiek ligt op 31%[25] wat hoger ligt dan het landelijk en regionaal gemiddelde.

Tabel 12. **Overgewicht, psychosociale problematiek, alcohol- en druggebruik jongeren Assen 2023. Bron: Jeugdmonitor, GGD Drenthe.**

	Assen	**Drenthe**	**Nederland**[26]
Beweegt 5 of meer dagen per week minstens 1 uur	41%	47%	45%
Psychisch ongezond	31%	27%	27%
Vapet wekelijks of vaker	11%	10%	9%
Heeft in de afgelopen 4 weken bij minstens één gelegenheid 5 glazen of meer gedronken (binge drinker)	13%	21%	18%
Heeft in de afgelopen 4 weken cannabis gebruikt	5%	5%	5%

[22] Landelijke gegevens zijn afkomstig van Jeugd StatLine en komen uit 2023. Gemeentelijke en regionale gegevens zijn afkomstig van GGD Drenthe en hebben betrekking op 2023. Daarnaast wordt er bij gebruik van de gemeentelijke gegevens standaard gewerkt met de leeftijdsgroep 12 t/m 18 jaar, terwijl de leeftijdsgroepen van de landelijke gegevens per onderwerp kunnen verschillen.
[23] Er is sprake van binge drinking wanneer iemand in de afgelopen vier weken bij minstens één gelegenheid 5 glazen of meer heeft gedronken.
[24] Bron: GGD Drenthe
[25] De gegevens met betrekking tot gemeente en regio zijn afkomstig van GGD Drenthe in 2023. Hierbij gaat het om de leeftijdsgroep van 12 tot en met 18-jarigen.
[26] Landelijke gegevens zijn afkomstig van Jeugd StatLine en komen uit 2023. Gemeentelijke en regionale gegevens zijn afkomstig van GGD Drenthe en hebben betrekking op 2023. Daarnaast wordt er bij gebruik van de gemeentelijke gegevens standaard gewerkt met de leeftijdsgroep 12 t/m 18 jaar, terwijl de leeftijdsgroepen van de landelijke gegevens per onderwerp kunnen verschillen.

§ 5. Veiligheid en leefbaarheid

Criminaliteit

Het aandeel jongeren onder 25 jaar dat in Assen als verdachte is aangehouden in 2022 is 190. Omgerekend naar 12-17 jaar gaat het in 2022 om 79 jongeren. Met 1.73% aangehouden verdachte jongeren is Assen bijna gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Tabel 13. Jongeren van 0 tot 25 jaar die zijn aangehouden als verdachte in 2022 per 10.000 inwoners. Bron: StatLine jeugdmonitor.

Gebied	Absoluut	%
Assen	190	1,71
Nederland	53.990	1,73

Leefbaarheid

Op vijf aspecten waarmee leefbaarheid wordt gemeten scoort Assen op *woningvoorraad, sociale samenhang, veiligheid en fysieke omgeving* boven het landelijk gemiddelde. Vooral op het gebied van *fysieke* omgeving scoort Assen goed. Alleen op het onderdeel *voorzieningen* valt Assen onder het landelijk gemiddelde.

§ 6. Inkomen

Uitkeringen

In Assen woont in 2015 6,67% van de jongeren van 15 tot 17 jaar in een gezin dat van uitkeringen moet rondkomen[27]. In 2023 ontvangt 1,6% van de totale bevolking van 15 tot 27 jaar in Assen een Wajong-uitkering voor arbeidsongeschiktheid (zie tabel 13)[28]. Dit percentage ligt boven het landelijk gemiddelde 1%. Het percentage WW-uitkeringen ligt in Assen 0,70% iets hoger dan in Nederland 0,40%. Het percentage WWB-uitkeringen in Assen 3,10% ligt hoger dan het landelijk gemiddelde 1.80%.

Tabel 14. Uitkeringen voor Wajong, werkloosheid en bijstand in de gemeente Assen en Nederland per 2023 (absoluut en %) bewoners van 15 tot 27 jaar. Bron: Jeugdmonitor StatLine[29]

Type uitkering	Assen		Nederland	
	Abs	%	Abs	%
Wajong (arbeidsongeschiktheid)	160	1,60	26280	1,00
WW (werkloosheid)	70	0,70	11450	0,40
WWB (bijstand)	320	3,10	48820	1,80

Inkomenssituatie

[27] Kinderen in Tel Databoek 2016 - Verwey-Jonker Instituut

[28] StatLine - Uitkeringspositie jongeren 15 tot 27 jaar; regio (indeling 2024) – Jeugdmonitor StatLine

[29] StatLine - Uitkeringspositie jongeren 15 tot 27 jaar; regio (indeling 2024) – Jeugdmonitor StatLine

Het percentage huishoudens met een laag inkomen ligt in Assen in 2021 hoger dan het gemiddelde in Nederland (respectievelijk 7% en 6,80%).[30]

Tabel 15. Huishoudens met laag inkomen in de gemeente Assen en Nederland per 2021 (Abs. en %). Bron: StatLine jeugdmonitor.

Gebied	Absoluut	%
Assen	2.200	7,00
Nederland	515.200	6,80

§ 7. Conclusies

Een nadere analyse van bovengenoemde cijfers en landelijke ervaringen met het jongerenwerk geeft aanleiding tot de volgende drie conclusies over de doelgroep van het jongerenwerk.

1.
Bekend is dat de feitelijke doelgroep van jongerenwerk grotendeels bestaat uit laaggeschoolde jongeren, waarvan een flink deel problemen heeft of een bovengemiddeld risico daarop. Deze categorie bestaat hoofdzakelijk uit buurtjongeren. Uit een cijfermatige analyse van de jeugdpopulatie van Assen is de een indeling naar risicograad af te leiden. In Assen omvat de buurtjeugd ca. 200 jongeren van 12-17 jaar. Doorgetrokken naar 27 jaar gaat het om bijna 540 jongeren.

Tabel 16. Jeugd van 12-17 jaar naar risicograad in Assen en Nederland in 2023.

Categorieën	Assen		Nederland
	Abs.	%	%
Geslaagde categorie	4.334	93,91	91,95
Buurtjeugd	202	4,38	6,32
Criminele jeugd	79	1,71	1,73

Het percentage buurtjeugd (4,38%) en het percentage criminele jeugd (1,71%) in Assen ligt onder het landelijk gemiddelde. In vergelijking met Nederland, heeft Assen met 93,91% een hoger percentage geslaagde jeugd

2.

[30] Bij de bepaling van laag inkomen zijn studentenhuishoudens en huishoudens met een onvolledig jaarinkomen niet meegenomen. De doelpopulatie bestaat uit particuliere huishoudens waarvan de hoofdkostwinner (of eventuele partner) het gehele jaar inkomen heeft en niet afhankelijk is van studiefinanciering. Om te bepalen of een huishouden een laag inkomen heeft, wordt een gestandaardiseerd inkomen (exclusief huurtoeslag) van minder dan 9249 euro verstaan.
Bron: StatLine - Laag en langdurig laag inkomen; huishoudenskenmerken, regio (indeling 2022)

Een tweede vooral potentiële doelgroep van het jongerenwerk vormt de ongeorganiseerde jeugd met veel culturele interesses op allerlei gebied.

3.
Een derde categorie betreft jongeren die om allerlei redenen te weinig aandacht krijgen vanuit het thuismilieu.

Bijlage 3. Geraadpleegde literatuur en documentatie

Bekkers, R., Hooghe, M., & Stolle, D. (2004). *Lange termijneffecten van jeugdparticipatie. Persistente effecten van deelname aan jeugdverenigingen in Nederland en de Verenigde Staten,* Universitei

Bekkers, R., Spenkelink, S., Ooms, M., & Immerzeel, T. (2010). *Maatschappelijke stage en burgerschap. Rapportage schooljaar 2008-2009,* Universiteit Utrecht. https://research.vu.nl/en/publications/maatschappelijke-stage-en-burgerschap-rapportage-schooljaar-20082

CMO STAMM (2024). Verbonden jeugd in Assen: Op weg naar een jongerencentrum. Geraadpleegd van Verbonden Jeugd in Assen - Onderzoeksrapport CMO STAMM.pdf

van Ewijk, H., de Haan, H., Rijkse, C., & van den Berg, G. (1992). *Bouwen voor jeugd: Jongerencentra, gebouwen voor scouting en speeltuingebouwen.* Academische Uitgeverij Amersfoort.

Expertisecentrum Jongerenwerk Amsterdam (2002). *Hangen, chillen of meer? Over inloop in het jongerenwerk in Amsterdam.* Vrije Universiteit Amsterdam.

Gerding, M.A.W., Boord, P., Hillenga, M., & Nijkeuter, H. (2003). *Encyclopedie van Drenthe.* Uitgeverij Koninklijke van Gorcum.

GGD Drenthe (2024). Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 Assen. Geraadpleegd van https://www.gezondheidsatlasdrenthe.nl/documents/Assen

Hensen, M., Hoex, J., & ten Thije, N. (2002). *Tienercentra in beweging.* Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn Uitgeverij.

Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (2002). https://wetten.overheid.nl/BWBV0002508/2002-11-18#Verdrag_2

Jeugdmonitor StatLine (2022, 2 december). Laag en langdurig inkomen; huishoudenskenmerken, regio (indeling 2022) [Dataset]. https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85344NED/table

Jeugdmonitor StatLine (2024, 2 februari). Kinderen in huishoudens met inkomen tot 120% van het sociaal minimum; regio [Dataset]. https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20233NED/table?ts=1730277688369

Jeugdmonitor StatLine (2024, 21 juni). Uitkeringspositie jongeren 15 tot 27 jaar; regio (indeling 2024) [Dataset]. https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20376NED/table?ts=1729843201419

Jeugdmonitor StatLine (2024, 26 juni). Deelname jongeren (4 tot 25 jaar) in het onderwijs; woonregio [Dataset]. https://jmopendata.cbs.nl/#/JM/nl/dataset/20347NED/table?ts=1729865632317

Livingstone, S. & Sefton-Green, J. (2016). *The Class: Learning and living in the digital age*. NYU Press. http://connectedyouth.nyupress.org/details/9781479824243/

Metz, J. & Sonneveld, J. (2010). *De inloop op waarde geschat. Literatuuronderzoek*

naar de inloop binnen het professionele jongerenwerk. Youth Spot, Hogeschool van Amsterdam.

Möring, M. (2008). *Dis roman*. De Bezige Bij.

Munniksma, A., Dijkstra, A.B., van der Veen, I., Ledoux, G., van de Werfhorst, H. & ten Dam, G. (2016). *Burgerschap in het voortgezet onderwijs. Nederland in vergelijkend perspectief*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Noorda, J.J. & van Dijk, A. L. (2015). *Young Leaders: Positieve rolmodellen in kwetsbare wijken.* VU Univeristy Press.

Rekenkamercommissie Gemeente Assen (2022). Narratief onderzoek naar de behoefte van jongeren in Assen en aansluiting op het gemeentelijk beleid. Geraadpleegd van Onderzoeksrapport Jong in Assen - Rekenkamercommissie Assen.pdf

van der Sanden, W. (2018). *Geschiedenis van Drenthe: Een archeologisch perspectief*. Uitgeverij Koninklijke van Gorcum.

Steketee, M., J., Mak, P. van der Graaf en Huygen, A. (2005). *Jeugdparticipatiebeleid: wat levert het op? Onderzoek naar het ontwikkelen van indicatoren voor effectenmeting van jeugdparticipatiebeleid.* Verwey-Jonker Instituut, Utrecht. https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2005/01/D2370SAM.pdf

Beran, B. & Buitenhuis, H.B. (z.d.) *Bouwen aan jongerencentra: een rapport/in opdracht van Gamma. Landelijke Organisatie voor sociaal cultureel-werk).* Stichting Ruimte.

Tierolf, B., Gilsing, R., & Stetekee, M. (2017). *Kinderen in tel: Databoek 2016.* Verwery-Jonker Instituut, Utrecht. https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2020/11/214044_KIT_2016.pdf

Vaart Welzijn en Spot TV (2021). *Wat wil de jeugd in 2022? Vaart Welzijn en Spot TV aan de slag met jongerenonderzoek in Assen*. Geraadpleegd van https://dvhn.nl/drenthe/Wat-wil-de-jeugd-in-2022-Vaart-Welzijn-en-Spot-TV-aan-de-slag-met-jongerenonderzoek-in-Assen-27352289.html

Veenbaas, R., Noorda, J., & Ambaum, H. (2017). *Handboek modern jongerenwerk: Visie, methodiek en voorwaarden.* VU University Press.

Bijlage 4. Enquêteformulier stedelijk jongerencentrum

Jongerenenquête jongerencentrum Assen

Assen krijgt een nieuw ontmoetingscentrum voor jongeren van 12 tot 27 jaar. Graag ontvangen we jullie wensen en tips over het gebouw, de plek en de activiteiten.

1. Is een jongerencentrum belangrijk voor jou?
   O Ja O Misschien O Nee
2. Welk soort activiteiten zou het jongerencentrum moeten aanbieden?
   O gezellige ontmoeting voor vrienden en bekenden/inloop
   O ontmoeting van nieuwe mensen
   O optredens van bands met dansen
   O theater, stand up comedy, cabaret
   O muziekstudio
   O sport, bewegen en gezonde leefstijl
   O voorlichting en training/workshops
   O debat en groepsgesprekken
   O huiswerkbegeleiding
   O coaching, zorg/hulp, spreekuur
   O werkplaats voor ict, techniek, styling, audiovisuals en grafische zaken
   O anders: …….
3. Wat zijn goeie openingstijden van een stedelijk jongerencentrum?
   Doordeweeks: O maandag O dinsdag O woensdag O donderdag O vrijdag
   O 's morgens O 's middags O 's avonds
   In het weekend: zaterdag: O 's morgens O 's middags O 's avonds
   zondag: O 's morgens O 's middags O 's avonds
4. Hoe ruim moet het gebouw zijn?
   O Kleine ruimte voor 25 personen
   O Twee kleine ruimtes + keuken
   O Grote zaal met podium + kleine ruimte + keuken
   O Nog groter
   O Weet ik niet
   O Anders:
5. Welke plek is het meest geschikt voor een jongerencentrum?
   O in het centrum O aan de rand van centrum O aan buitengrens gemeente
6. Wat is beter? O Groot centrum voor iedereen O Kleine centra in elke wijk O Beide
7. Wil jij vrijwilliger zijn in het jongerencentrum? O Ja O Nee
8. Wil jij daar stage lopen of leerwerkervaring opdoen? O Ja O Nee
9. Wil jij meedoen aan de jongerenraad van het jongerencentrum? O Ja O Nee

---

Leeftijd: … jaar / O Man O Vrouw O Anders /Woonbuurt: ……
School: O VMBO O Praktijkschool-VSO-ISK O HAVO-VWO O MBO O HBO-WO
Interesses/hobby's: …….
Wil jij op de hoogte blijven (O) of actief meedoen aan de totstandkoming van het stedelijk jongerencentrum (O) geef dan jouw contactinfo op:
Naam: …… ……Mobiel: …….. Mail: ……Woonadres en postcode……

Hartelijk dank voor jouw deelname!

Bijlage 5. Respondentenlijst

Jongerenenquête
Er hebben 767 jongeren een enquête ingevuld via de straat, het jongerenwerk en scholen. Daarnaast hebben jongeren in wisselende groepen actief deelgenomen aan groepsgesprekken, over alle belangrijke zaken die met de voorbereiding en uitwerking van een stedelijk jongerencentrum te maken hebben. In totaal waren hier ruim 400 jongeren bij betrokken, met een actieve kern van meer dan 50 jongeren.

Vertegenwoordigers van voorzieningen

- BEGR!P (jongerenorganisatie Assen)
- City Life Church
- Digital Art Factory/DAF (culturele voorziening voor jongeren)
- De Nieuwe Kolk (bibliotheek)
- De Open Hof (sociale kerk)
- Terra Drenthecollege (MBO opleiding)
- El Padrino (jongerencentrum in Kloosterveen)
- Hang Out (groep voor jongeren met ASS)
- Nassaucollege ISK-afdeling (school)
- Join Us (groep voor eenzame jongeren)
- Jong Graan (jongerenorganisatie Assen)
- Jongerencentrum Rezet (Zwolle-Zuid)
- Jongerencentrum Tavenu (Waalwijk)
- Jongerenpanel Gemeente Assen
- Christelijke Scholengemeenschap Vincent van Gogh locatie Lariks
- Markehuus (wijkgebouw)
- Move your ass (theaterscholing voor jongeren)
- North Art Label (culturele voorziening)
- Garage TDI (jeugdtheater)
- Oui We (jongerenraad de Nieuwe Kolk)
- Gomarus college (VO school)
- Nassaucollege locatie Penta (VO school)
- Podium Zuidhaege (cultureel theatercentrum)
- PRO Assen (praktijkschool)
- Sportstad Assen (Samenwerkingsverband 120 Asser sport verenigingen)
- Vaart Welzijn (jongerenwerkers, cultuurcoach, directie en staf)

Gemeente Assen

- Annelie Lenting, jeugdbeleid
- Dirk de Boer, teamleider ontwikkeling en advies

- Elsbeth Sonnega, (bestuurs-)communicatie
- Fred Alting, financiën
- Floris Liefferink, financiën
- Freddie van de Kamp, vastgoed
- Gert Jan Overduin, jeugdbeleid
- Heiko Dijkhuizen, programmamanager binnenstad
- Jurriën Koop, communicatie
- Mark van der Veen, participatie
- Moniek Dijkema, projectsecretaris
- Mevr. Van Voorst-ter Haar, OOV
- Zoë Zernitz, beleidsadviseur kunst en cultuur
- Jan Broekema, wethouder Jeugd
- Bert Jan ten Oever, wethouder Cultuur
- (Jeugd)boa's

Illustraties

- Lotte Folkersma

